

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Идентифициране на отношението и нагласите на директори, учители и родители на ученици по отношение на Областната стратегия за личностното развитие на децата и учениците в Софийска област 2020 – 2022 г.

ГЛОБАЛ РИСЪРЧ ЕООД

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение	3
II.	Информираност на целевите групи за Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2020 – 2022)	6
III.	Оценка на целевите групи по отношение на процеса и средата на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.	7
	1. Оценка на целевите групи за осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците за разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа, навременно идентифициране на обучителни затруднения и ефективни действия за компенсирането им.	7
	2. Оценка на предоставяната допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците	14
	3. Оценка на педагогическия персонал и директорите за степента на подготвеност за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.	16
	4. Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на дарбите и талантите на учениците	18
	5. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие.	21
IV.	Оценка на целевите групи по отношение осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.	33
	1. Обезпечаване с необходимите специалисти	33
	2. Квалификацията на педагогическите специалисти и необходимост от усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.	36
V.	Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.	51
	1. Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда и подобряване на специализираната подкрепяща	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование).....	51
2. Трудности и постигнати успехи при работата с деца със СОП.....	55
3. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (чл. 109 от Наредба за приобщаващото образование).....	61
VI. Постигане устойчивост на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите , за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика. Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Софийска област (2020-2022)	63
1. Взаимодействие с Отдел "Закрила на детето" и специалисти от общинските социални институции	63
2. Регулярна и ефективна работа на образователните институции с родителите на деца с обучителни трудности, специални образователни потребности и с изявени дарби.....	64
VII. Постигане устойчивост на обществената информираност и чувствителност , относно целите и принципите на приобщаващото образование.	70
1. Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности.	70
2. Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти.	71

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

I. Въведение

Подкрепата за личностно развитие се предоставя на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и включва осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и училището. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. Приоритет при политиките, свързани с приобщаващото образование е стремежът към премахване на всички форми на изолация в образованието и осигуряване на подкрепа и удовлетворяване на индивидуалните потребности на всички участници в образователно-възпитателния процес.

Към 2023 година се изпълнява втората Стратегия за личностното развитие на децата и учениците, която се изготвя на областно ниво. Тя е разработена от Областна експертна работна група, създадена със Заповед № ОА-85/04.05.2020 г. на Областния управител на Софийска област с включени представители на Областна администрация на Софийска област, Регионалното управление на образованието –София-регион, Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование – София област, Регионална здравна инспекция – Софийска област, Регионална дирекция „Социално подпомагане“ - София област и на 22-те общини на територията на областта. Стратегията е ориентирана към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик от Софийска област.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Към момента на изготвяне на Областната стратегия, на територията на София – област се намират 97 училища, от които:

- Начални – 6 училища;
- Обединени (I до X клас) – 4 училища;
- Основни – 50 училища;
- Средни училища – 16 училища;
- Професионални гимназии – 16 (от тях 1 с национално значение – НПГ по КТС, гр. Правец);
- Профилирани гимназии – 4 (от тях 1 частна – в с. Челопеч);
- Спортно училище – 1 в гр. Самоков.

Към 2022 година се наблюдава увеличение на броя начални училища с едно училище.

В изследването са обхванати 46 директори, 160 учители и 391 родители на ученици в училища в София – област.

Обхванатите в изследването директори са на средна възраст от 53 години, като 67,4% от тях са на възраст над 50 години. 80% от директорите са с трудов стаж над 20 години.

Сред учителите са обхванати 15,6% учители на възраст до 35 години, 20% са на възраст между 36 и 45 години, 33,7% на възраст между 46 и 55 години и 23,1% на възраст над 55 години¹. Половината от преподавателите са със стаж над 20 години, 20% са със стаж между 11 и 20 години, 11% са със стаж между 5 и 10 години, а 14% са със стаж под 5 години².

¹ Разликата до 100% се дължи на 7,5% от учителите, които не са посочили своята възраст.

² Разликата до 100% се дължи на 4,4% от учителите, които не са посочили продължителността на трудовия си стаж.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

Сред родителите са обхванати 45,3% родители до 40 годишна възраст и 41,7% на над 40 години.³ Най-голям дял (47,3%) имат родителите с висше образование, 37,6% имат завършено средно образование, а под 2% са родителите с основно и начално образование⁴.

³ Разликата до 100% се дължи на 13% от родителите, които не са посочили своята възраст.

⁴ Разликата до 100% се дължи на 13% от родителите, които не са посочили най-високата си степен на завършено образование.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

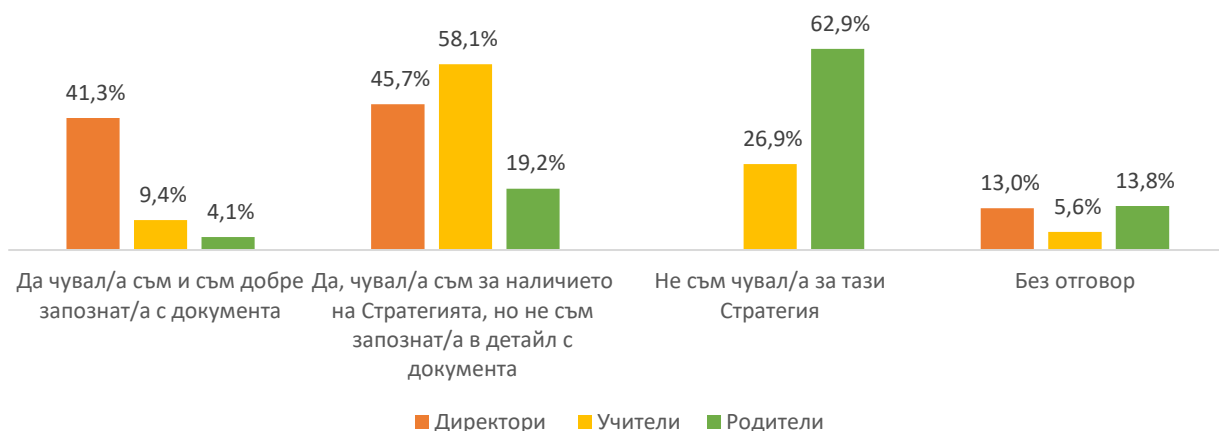
Център за
изследване и
анализи

II. Информираност на целевите групи за Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2020 – 2022)

Сред целевите групи на изследването, директорите са най-добре запознати с „Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2020 – 2022)“. Сред тях на почти равни групи се делят директорите, които са добре запознати с документа и директорите, които са чували за Стратегията, но не са добре запознати с документа. Сред учителите най-голям дял имат тези, които са чували за стратегията, но не са запознати с нея в детайли. Само 9,4% твърдят, че познават документа в детайли, а близо 27%, че не са чували за Стратегията.

Родителите на ученици не познават добре Стратегията, като най-голям дял от тях - близо 63% не са чували за документа, а 19,2% твърдят, че са чували за документа, но не го познават в детайли. Само 4% от родителите твърдят, че са запознати със Стратегията в детайли.

Запознати ли сте с „Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област (2020 – 2022)“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

- III. Оценка на целевите групи по отношение на процеса и средата на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.
1. Оценка на целевите групи за осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците за разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа, навременно идентифициране на обучителни затруднения и ефективни действия за компенсирането им.

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Софийска област е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование. Според нея, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

В Наредбата се определят два типа подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна. **Общия тип подкрепа** за личностно развитие е насочена към развитието на потенциала на всяко дете и включва: Екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; Допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; Допълнителни модули за деца, които не владеят български език /само за детските градини/; Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; Консултации по учебни предмети; Кариерно ориентиране на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

учениците; Занимания по интереси; Библиотечно-информационно обслужване; Грижа за здравето; Осигуряване на общезитие; Поощряване с морални и материални награди; Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; Логопедична работа.

Допълнителната подкрепа е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите им. Тя включва: Работа с дете и ученик по конкретен случай; Психосоциална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; Осигуряване на достъпна архитектурна среда, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности.

Най-голям дял от директорите на училища в София област - 89,1% разпознават консултациите по учебни предмети, както и заниманията по интереси (87%) като най-често срещани форма на обща подкрепа за личностно развитие достъпни в тяхното училище. Третата най-често срещана форма на обща подкрепа са допълнителните консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните часове. Тази форма на обща подкрепа се предлага в 82,6% от училищата, чиито директори са участвали в изследването.

Учителите по-често разпознават екипната работа между педагогически специалисти и учители като форма на обща подкрепа, която съществува в тяхното училище (85,6%), следвана от заниманията по интереси (80,6%) и консултациите по учебни предмети (78,8%).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

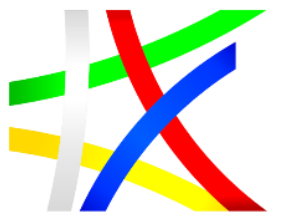
И сред двете групи – директори и учители най-рядко припознават осигуряването на общезитие, кариерното ориентиране и логопедичната работа като налични форми на обща подкрепа за личностно развитие налични в тяхното училище.

Консултациите по различни предмети, както и кариерното ориентиране са по-застъпени като форма на обща подкрепа за личностно развитие в средния етап на образованието, и много по-рядко в начален или основен етап на образованието.

Родителите разпознават най-често консултациите по учебни предмети (40,2%), заниманията по интереси (38,4%), както и допълнителните консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните часове (33,2%) като налични форми на обща подкрепа за личностното развитие, предоставяни в училището, където учи тяхното дете. Родителите могат да имат наблюдение само върху ограничена част от процеса на предоставяне на подкрепа и затова се наблюдават разлики в дяловете на директори/учители и родители, които разпознават формите на подкрепа като екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Кои от следните форми на обща подкрепа за личностно развитие са достъпни за учениците във Вашето училище:

Кои от следните форми на обща подкрепа за личностно развитие са достъпни за учениците във Вашето училище:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

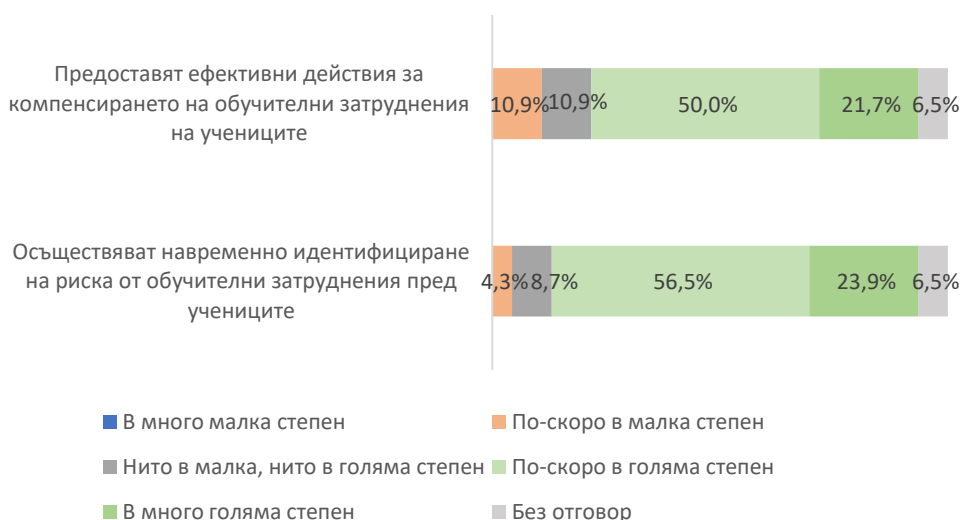

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вашия екип: Педагогическите специалисти в моя екип се чувстват уверени в уменията си да... (Директори)

Кумулативен дял на отговорилите „по-скоро в голяма степен“ и „В много голяма степен“

80,4%

71,7%

Според 80,4% от директорите на училища в София – област техните екипи се чувства уверени да предоставят ефективни действия за компенсиране на обучителни затруднения на учениците. Малко над 70% смятат, че екипите им могат уверено да осъществяват навременно идентифициране на риска от обучителни затруднения пред учениците.

От своя страна, по-малък дял от учителите заявяват, че педагогическите специалисти са уверени в уменията си да предоставят ефективни действия за компенсиране на обучителните затруднения на учениците (68,1%) и да осъществяват навременно идентифициране на риска от обучителни затруднения.

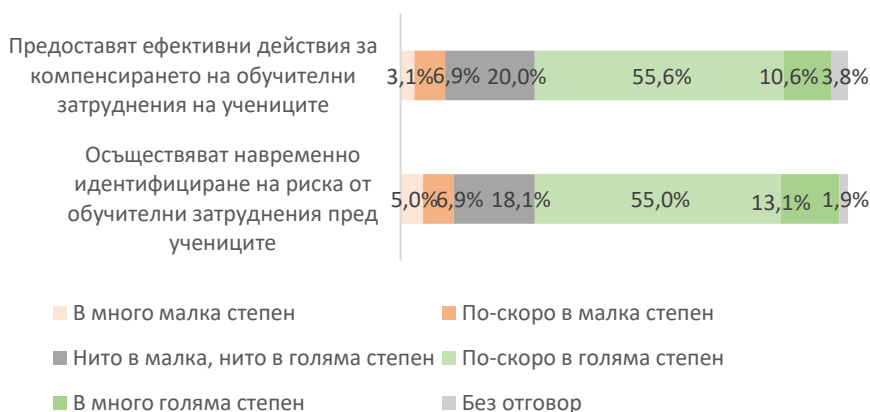
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

По-малка увереност, че педагогическият персонал може да приложи ефективни действия за компенсиране на обучителните затруднения на учениците, както и да окаже подкрепа за развитие и надграждане на талантите на учениците с изявени дарби изразяват директорите на професионални гимназии. Директорите на средни училища, както и на профилирани гимназии са по-уверени в способностите на педагогическия персонал да предостави различни форми на обща подкрепа за личностно развитие.

До каква степен следните твърдения се отнасят до
Вашия екип: Педагогическите специалисти в моя
екип се чувстват уверени в уменията си да...
(Учители)

Кумулативен дял на отговорилите „по-скоро в голяма степен“ и „В много голяма степен“

68,1%

66,3%

Най-голям дял от родителите на ученици, посещаващи училища в София – област, смятат, че преподавателите на техните деца в голяма и много голяма степен умеят да работят за предотвратяване на риска от отпадане от училище (51,4%), оказват подкрепа за развитие и надграждане на дарбите и талантите на ученици с изявени такива (46,5%), както и подпомагат преодоляването на обучителните затруднения на учениците (45,5%). Родителите на ученици в начален и основен етап на образование са по-склонни да смятат,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

че учителите на техните деца могат навреме да откриват риска от обучителните затруднения на учениците и да подпомагат преодоляването им.

Между 20 и 26% от родителите не могат да преценят дали по-скоро в малка или по-скоро в голяма степен преподавателите на техните деца умеят да прилагат различни форми на обща подкрепа. Между 10 и 14,6% от родителите не дават отговор на въпроса, което също показва липса на наблюдения върху уменията за предоставяне на обща подкрепа на преподавателите в училището на тяхното дете. Според 18,2% от родителите, учителите на техните деца е добре да получат допълнителни обучения по теми, свързани с извършването на оценка и определяне на нуждата на учениците от допълнителна подкрепа при обучителни затруднения.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

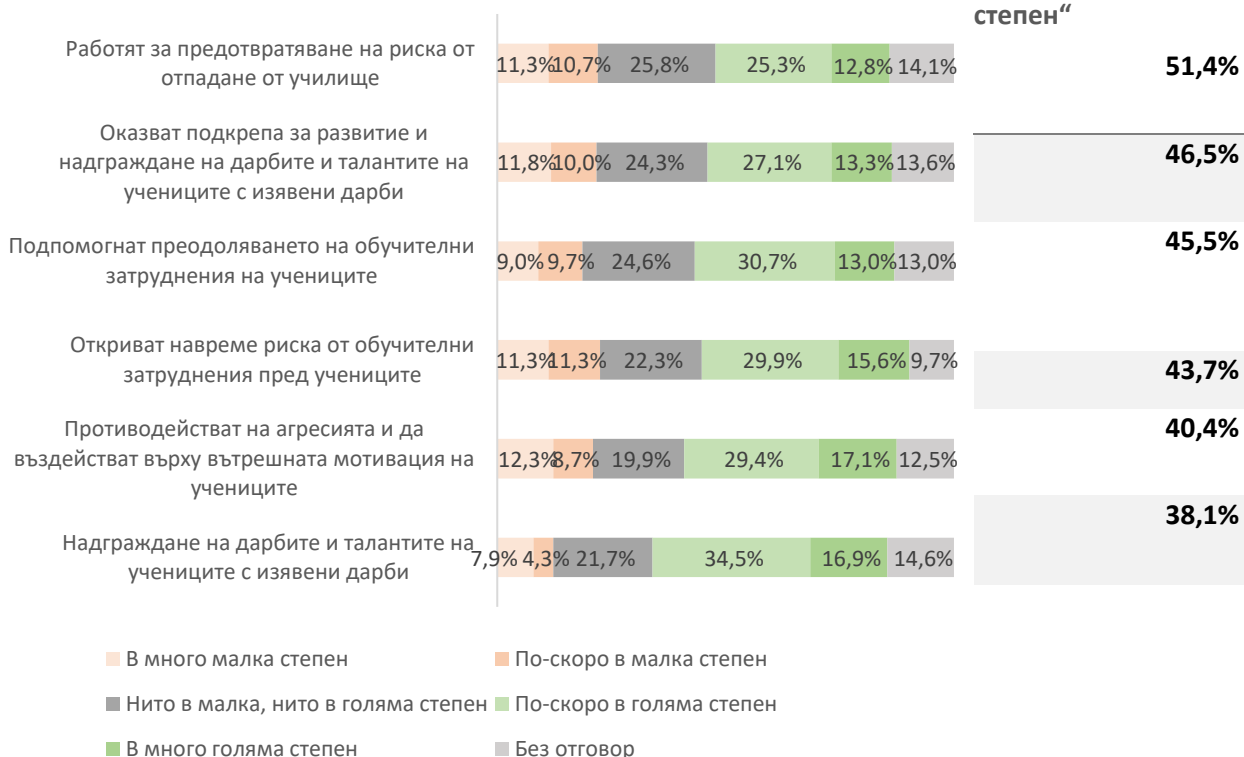
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вас:
"Чувствам се спокоен, че преподавателите на моето дете
умеят да...:" (Родители)

Кумулативен дял на
отговорилите „по-
скоро в голяма степен“
и „В много голяма
степен“

2. Оценка на предоставяната допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Най-голям дял от директорите и учителите в училища в София – област свидетелстват за предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученици със специално образователни потребности. Учителите смятат, че предоставят подкрепа на ученици, които срещат трудности с овладяването на български език, както и на ученици в риск от отпадане или жертви на насилие, в по-голяма степен от директорите на училищата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Това вероятно се дължи на тяхната (на учителите) непосредствена работа с учениците. Според учителите, често допълнителна подкрепа се оказва и на ученици с изявени силни страни и дарби. Възможно е да има нужда от допълнителни обучения за учителите, които предоставят допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците, за да могат да се чувстват уверени в предоставянето на подкрепата за всеки един ученик, според индивидуалните нужди.

Във Вашето училище към момента предоставя ли се допълнителната подкрепа за личностно развитие на:

Някое от следните описания отнася ли се до Вашето дете:

Същевременно, почти 71% от родителите не смятат, че тяхното дете попада в някоя от категориите ученици, на които да се предостави основна или допълнителна подкрепа за личностно развитие. Близко 19% от родителите смятат, че детето им е ученик с изявени силни

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

страни и дарби, а около 3% са родителите, които смятат, че детето им има трудности в овладяването на български език или има специални образователни потребности.

3. Оценка на педагогическия персонал и директорите за степента на подготвеност за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.

По отношение на противодействието на агресията и работата върху вътрешната мотивация на учениците, близо 85% от директорите на училища и около 81% от учителите в училища в София – област смятат, че има възможност да въздействат по-скоро в голяма и в много голяма степен. Това свидетелства за увереността на педагогическите специалисти да се справят със ситуации, които изискват активна реакция по отношение запазване на дисциплината и овладяване на агресията. По-малко от половината родители (46,5%) заявяват, че в имат доверие в по-скоро голяма и голяма степен по отношение на уменията на учителите да противодействат на агресията в училище и да действат върху вътрешната мотивация на учениците. Близо 21% от родителите споделят, че имат доверие в много малка и малка степен по отношение на уменията на учителите да се противодействат на агресията в училище.

Наблюдава се разминаване между оценката на директори и учители по отношение на тяхната подготовка за превенция на насилието в училище. Докато при директорите близо 72% заявяват, че се чувстват подготвени да осъществяват превенция на насилие в училището, то при учителите този дял е 53%. Нужно е да се увеличи увереността на учителите в тяхната способност да предотвратяват прояви на насилие в училище. От своя страна, близо 40% от родителите на ученици смятат, че преподавателите на тяхното дете имат нужда от допълнително обучение по отношение на мотивацията и преодоляването на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

проблемно поведение при учениците, а 31,7% смятат, че учителите се нуждаят от допълнително обучение по отношение превенцията на тормоза и насилието в училище.

По отношение превенцията на тормоза в училище, отново делът на директори, които изразяват готовност в по-скоро голяма и голяма степен е по-висок от този на учителите, но разликите в процентните дялове не са големи. При директорите 65,2% се чувстват подготвени в голяма степен да осъществяват превенция на тормоза в училище, докато при учителите този дял е 59,4%. Възможно е тези оценки да се дължат както на това, че тормозът над ученици понякога се извършва извън рамките на училището, но и на липсата на увереност на учители и директори как да разпознават различните форми на тормоз, така че превенцията му да бъде ефикасна.

Близо 13% от директорите и 8% от учителите разпознават, че в тяхното училище или на територията на общината са били провеждани кампании и дейности за промотиране на позитивното оползотворяване на свободното време на младите хора. Сред родителите, за такива кампании са чували 7,7%.

Възможността за оползотворяване на свободното време на младежите в София – област може да спомогне както за създаване на младежка гражданска общност, така и като превенция на насилието, с оглед на по-близките връзки и отношения, които учениците биха могли да развият ако прекарват времето си заедно, в опит да се постигне обща цел.

Директорите на училища по-често от учителите имат взаимодействие с местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. В почти 80% от случаите директорите споделят, че имат по-скоро добро или много добро ниво на взаимодействие с комисиите. За много лошо взаимодействие споделят само 2,2% от директорите, а според 13% от тях взаимодействието с местните комисии за борба с

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица не е нито добро, нито лошо.

Учителите по-рядко имат взаимодействие с местните комисии, като близо 21% споделят, че нямат никакво взаимодействие с тях. От учителите, които имат взаимодействие с местните комисии за борба с противообществените прояви, близо 44% споделят, че взаимодействието им е по-скоро добро или много добре. Малко над една четвърт от всички учители не могат да определят взаимодействието си с комисиите нито като добро, нито като лошо.

4. Дейности на образователните институции и общините за подкрепа на дарбите и талантите на учениците

За да се осигури възможност за разнообразна личностна изява, училища имат възможност да включват учениците в редица кампании, инициативи и дейности. Според учители и директори, най-често учениците с изявени дарби в училищата в София-област са вземали участие в национални и международни конкурси, състезания, олимпиади и др. Учениците с изявени дарби са били включвани и в програми и проекти, насочени към стимулиране на изявите и подобряване на постиженията на учениците. За тях е била полагана допълнителна индивидуална работа с педагогически специалисти за развитие на талантите им. Допълнителната подкрепа, която училищата осигурява за ученици с изявени дарби най-малко се изразява в сътрудничество с висши училища и културни институции.

Родителите на деца с изявени дарби смятат, че техните деца могат най-често да се възползват от допълнителна подкрепа, чрез участия в различни национални и международни изяви – състезания, конкурси, олимпиади, да бъде включено в програми, насочени към стимулиране на изявите и подобряване на постиженията на учениците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

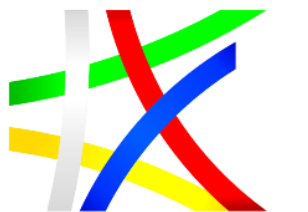

**Център за
изследване и
анализи**

Родителите и учителите в сходни дялове отбелязват, че учениците имат възможност да получат стипендия за отличен успех като форма на допълнителна подкрепа. Малко над 10% от родителите на деца с изяви дарби нямат информация по темата за това от каква допълнителна подкрепа може да се възползва детето им. Под 5% смятат, че детето им няма възможност да се възползва от нито една от формите на допълнителна подкрепа, която училището предлага.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Какво включва допълнителната
подкрепа за учениците с изяви
дарби във Вашето училище:

Директори Учители

От какво може да се възползва
Вашето дете в своето училище с цел
допълнително развиване на
изявените си силни страни и дарби:

Родители

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

Както директорите, така и учителите в училищата от София – област споделят, че около 10% от техните възпитаници са имали възможност да се възползват от финансова подкрепа от общините на инициативи и проекти на неформални ученически и младежки групи и организации, а около средно 62% са се възползвали от участие в олимпиадите и състезанията на МОН и дейности от националния календар, регионални състезания, конкурси и други инициативи, организирани от РУО - София-регион, целящи осигуряване на условия за изява на учениците в разнообразни направления. По отношение на увереността на педагогическите специалисти да оказват подкрепа за развитие и надграждане на дарбите на ученици, малко над 60% от директорите и учителите смятат, че такава подкрепа се оказва с голяма доза увереност.

Ангажираността на общините към образователните институции и предоставянето на различни форми на подкрепа към тях се очертава като ниско и това е една от възможните посоки за бъдеща междуинституционална работа.

5. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие.

Като част от общата подкрепа за личностно развитие, в Областната Стратегия за личностно развитие на децата и учениците в Софийска област е изграден Център за кариерно ориентиране и консултиране, като този тип консултация цели по-лесното ориентиране на ученици в тяхната бъдеща кариера или продължаването на тяхното образование.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

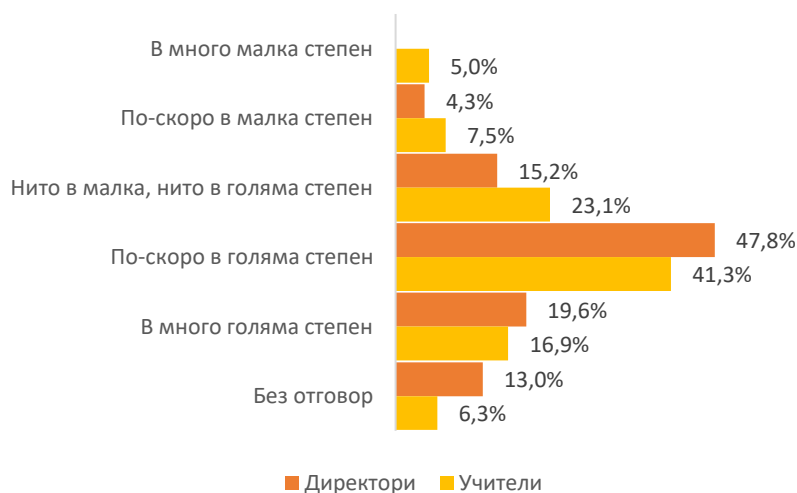

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Педагогическите специалисти в моя екип се
чувстват уверени в умението си да: Подпомагат
кариерното ориентиране на учениците

Кумулативен дял на
отговорилите „по-скоро в
голяма степен“ и „В
много голяма степен“

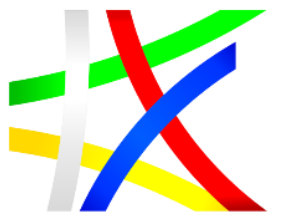
ДИРЕКТОРИ 67,4%

УЧИТЕЛИ	58,1%
----------------	--------------

Почти 60% от учителите и 67% от директорите на училища в София- област твърдят, че педагогическите специалисти в тяхното училище изпитват увереност в голяма степен по отношение на подпомагането на кариерното ориентиране на ученици. С нарастване на степента на образование, в която са записани учениците, се наблюдава и нарастване на процента учители, които изпитват увереност по отношение на подпомагането на кариерното развитие на учениците. Това е обяснимо с по-високата степен на значимост на кариерното ориентиране в средното образование и гимназиалния етап, в сравнение със значимостта му в начален и основен етап на образованието.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Във Вашето училище или на територията на общината, в която е разположено то, провеждали ли са се: Занимания по интереси, свързани с опознаването на професиите

Половината от директорите, както и почти 40% от учителите казват, че в тяхното училище или на територията на общината са били провеждани занимания по интереси, свързани с опознаването на професиите. Тази тенденция е по-засилена в средните училища и гимназиите.

Ученици от Вашето училище ползвали ли са се от възможности за: Включване в дейности на кариерните консултанти в Център за кариерно ориентиране и консултиране - София

Същевременно, близо 24% от директорите и 12,5% от учителите споделят, че ученици в тяхното училище са били включени в дейности на кариерните консултанти в Центъра за кариерно ориентиране и консултиране- София, като делът на участие на учениците в дейностите по кариерно ориентиране е по-висок сред учениците в средните училища, в сравнение с дела на учениците в гимназиите.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

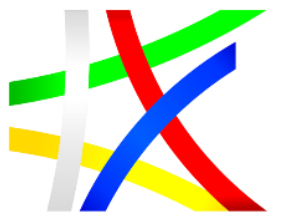
От своя страна, само една трета от родителите се чувстват информирани по въпроси свързани с възможностите за професионално развитие на техните деца, професиите и профилите, които се изучават в училищата след 7-ми клас. Информираността на родителите по тези въпроси се увеличава с увеличаване на образователната степен на техните деца. Докато в начален етап около 12,5% от родителите са запознати в голяма степен с възможностите за професионално развитие на тяхното дете, този процент се увеличава до около 34% сред родителите на ученици в гимназиите и средните училища.

Малко повече – 36% от родителите са запознати с условията и реда за прием на ученици след 7. клас. Наблюдават се разлики по отношение на процента родители, които са запознати с условията за прием на ученици след 7. клас, според образователната степен, в която е тяхното дете. В началните училища под 20% от родителите са запознати с условията в голяма степен, докато в средните училища и професионални гимназии процентът на запознати в голяма степен с условията родители е около 38%. Още по-голям е процентът на родители, запознати с условията за прием на ученици след 7. клас сред родителите на ученици, които учат в профилирани гимназии – 54%.

Около 25% от родителите са запознати с реда и условията за прием на студенти, като техният дял е по-висок сред родителите на ученици, които се намират в средни училища и гимназии. За да могат изборите на учениците да бъдат информирани, техните родители също следва да бъдат запознати с възможностите, които училищата и висшите училища в страната предлагат. С оглед на засиления темп на въвеждане на информационни технологии и изменението на професиите от миналото, актуалната информация за пазара на труда, новите професии и уменията, които ще бъдат нужни на учениците след като завършат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

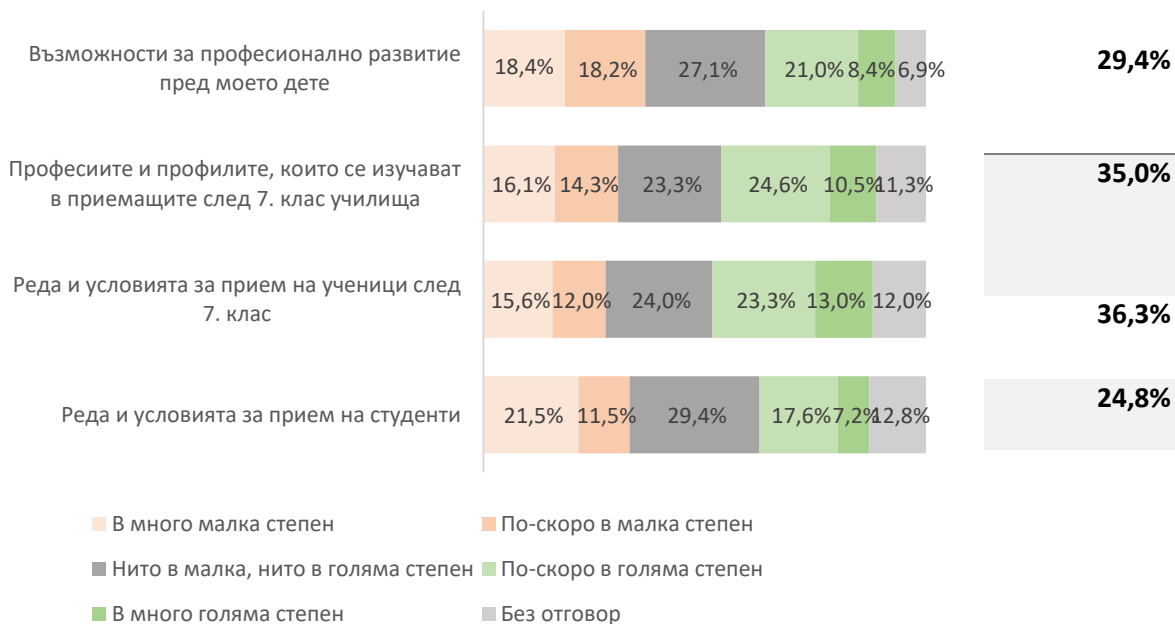

Център за
изследване и
анализи

средно образование следва да бъде тема, която включва всички заинтересовани страни – както училищата и директорите, така и учениците и техните родители.

Кумулативен дял
на отговорилите
„по-скоро в
голяма степен“ и
„В много голяма
степен“

До каква степен се чувствате информирани по следните
теми:

6. Подготовка на педагогическите специалисти за предотвратяване на ранното напускане и риска от ранно напускане на училищното образование

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

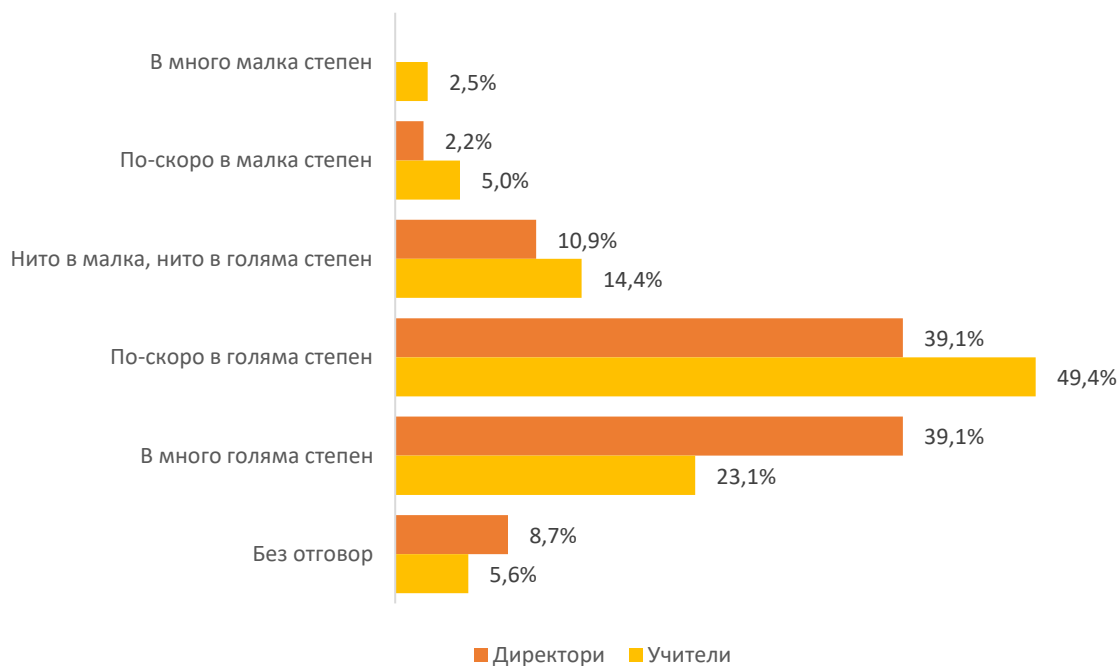
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

С ПМС 100/ 08.06.2020 г. се създава и се описва функционирането на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Механизмът се прилага по отношение на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Чувствам се уверен в уменията на педагогическия персонал да работят за предотвратяване на риска от отпадане от училище

78% от директорите и 72,5% от учителите смятат, че в голяма степен педагогическия персонал в училища се чувства уверен в предотвратяването на риска от отпадане от училище. Въпреки тяхната увереност, по-малък дял, а именно 60,9% от директорите и 50,6%

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

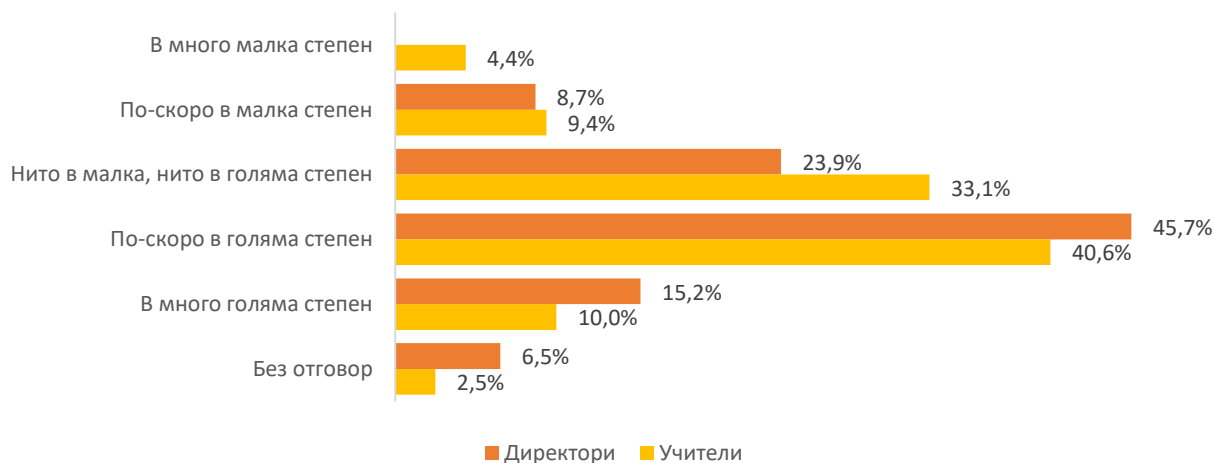
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

от учителите се чувстват подготвени да предотвратят напускането на училище и да включват ефективно отпаднали ученици обратно в образователната система. По-малко уверени в уменията си да предотвратяват риска от отпадане са учителите в средните училища и гимназиите, в сравнение с учителите в началните и основните училища. Повторното включване на ученици в образователната система може да представлява предизвикателство, за което част от учителите и директорите не се чувстват докрай подготвени.

**Доколко подготвени са педагогическите специалисти във Вашия екип за:
Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на
отпаднали ученици обратно в образователната система**

Сред родителите малко над 50% са спокойни, че учителите на техните деца умеят да работят за предотвратяване на риска от отпадане от училище, а други 15% не могат да дадат отговор дали учителите на тяхното дете имат такива умения. Малко под 13% от родителите смятат, че учителите на тяхното дете би било добре да получат допълнително обучение по темата с предотвратяването на отпадането на ученици.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

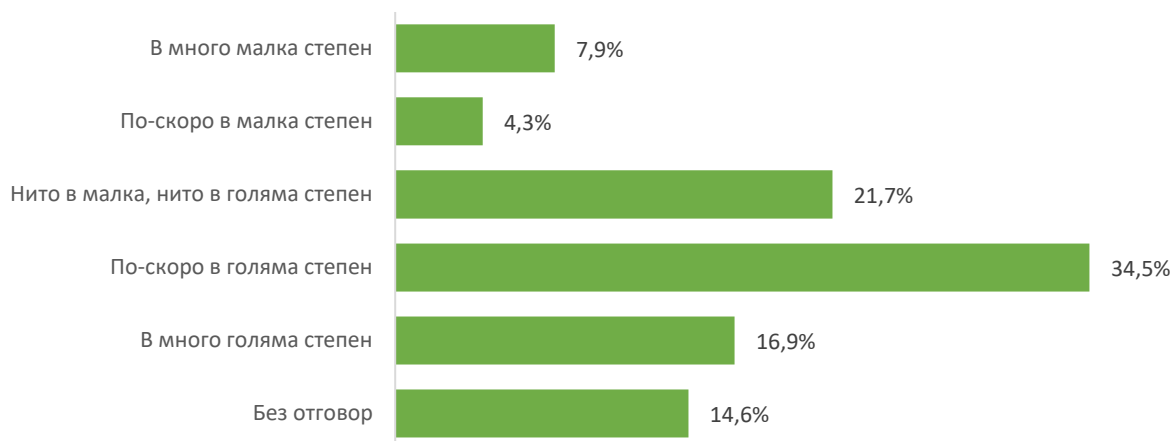

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вас: Чувствам се спокоен, че преподавателите на моето дете умеят да работят за предотвратяване на риска от отпадане от училище

Голяма част от учителите и директорите в училища в София –област не са чували за нито една от посредническите услуги за ученици от “Бюро по труда”. Услугата, за която са чували най-голям дял от директорите е провеждането на групови информационни срещи за учащи лица, следвани от групови мероприятия по професионално и кариерно ориентиране за представяне на професиите и възможностите за обучение за придобиване и повишаване на квалификация. Груповите информационни срещи са по-познати за директорите на професионалните гимназии, а груповите мероприятия по професионално и кариерно ориентирани сред директорите на средните училища в София – област.

Сред учителите ситуацията е сходна, като малко по-голям дял от тях са чували групови мероприятия по професионално и кариерно ориентиране, за сметка на груповите занимания за учащи за организацията на работата в Бюрата по труда. Като цяло учителите в профилирани и професионални гимназии са по-запознати с разнообразните

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

посреднически услуги, които „Бюро по труда“ предлага, в сравнение с колегите си в началните, основните и средните училища.

Родителите на ученици показват същата тенденцията за непознаване на услугите на „Бюро по труда“, сходна с тази на учителите и директорите. Почти 80% от тях не са чували за нито една посредническа услуга за ученици на „Бюро по труда“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

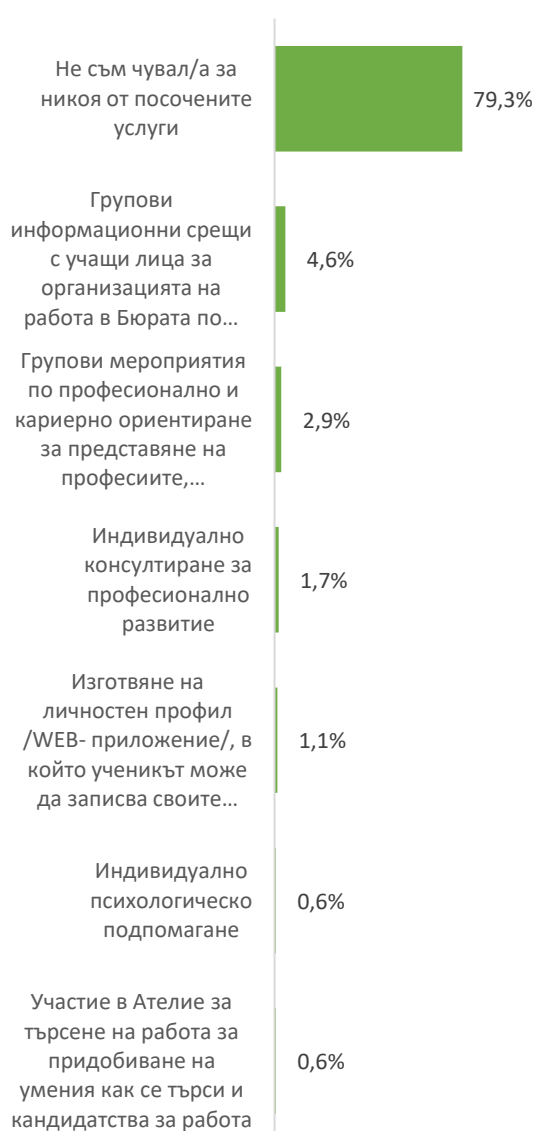
Център за
изследване и
анализи

Чували ли сте за някоя от следните
посреднически услуги за ученици,
предлагани от дирекция “Бюро по
труда”:

■ Директори ■ Учители

Чували ли сте за някоя от
следните посреднически услуги
за ученици, предлагани от
дирекция “Бюро по труда”:

■ Родители на ученици в 8-12 клас

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

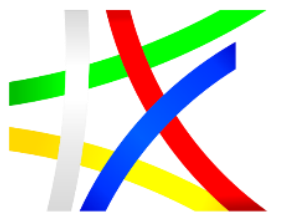
**Център за
изследване и
анализи**

Голяма част от учителите нямат информация по отношение на посредническите услуги за ученици на Бюрото по труда – малко над 70%. Това вероятно се дължи на липсата на информация у учителите дали някое от децата в тяхното училище е било включено в някоя от инициативите. За разлика от учителите, близо 37% от директорите нямат информация за посредническите услуги на Бюрото по труда, но около 35% от директорите казват, че учениците в тяхното училище не са ползвали някоя от посредническите услуги на Бюрото по труда. Директорите и учителите най-често посочват, че техни ученици са взимали участие в услуги като групови информационни срещи.

Сред родителите, малко над половината казват, че детето им не се е възползвало от някоя от посредническите услуги на Бюрото по труда, а една трета споделя, че няма информация по темата с посредническите услуги от Бюрото по труда.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

А ученици от Вашето училище ползвали ли са някоя от следните посреднически услуги за ученици, предлагани от дирекция "Бюро по труда":

■ Директори ■ Учители

А ученици от Вашето училище ползвали ли са някоя от следните посреднически услуги за ученици, предлагани от дирекция "Бюро по труда":

■ Родители на ученици в 8-12 клас

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

IV. Оценка на целевите групи по отношение осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

1. Обезпечаване с необходимите специалисти

Според 67% от директорите и почти 74% от учителите, учениците в тяхното училище могат да се ползват от ресурсни учители. Психолозите и логопедите са другите специалисти, с които най-голям дял училища работят. Според 13% от директорите, в тяхното училище няма нито един от специалистите, които да оказват обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците. Най-малко училища разполагат с образователни медиатори и рехабилитатори на слуха и говора.

Една трета от родителите не са запознати с това какви специалисти разполага училището, в което учи тяхното дете, като около 24% заявяват, че в училището на детето им има психолог, от чиито услуги за подкрепа могат да се ползват учениците. Според почти толкова - 22,5% от отговорите на родителите децата им не могат да се възползват от услугите на нито един специалист за обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие в рамките на училището, където се обучават.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

От подкрепа от кои от следните
специалисти могат да се ползват
към момента учениците във
Вашето училище:

От подкрепа от кои от следните
специалисти има възможност да се
ползва Вашето дете при нужда, на
място в училище:

По отношение на нуждата от подкрепа, според една трета от директорите смятат, че училището им има нужда от психолог и педагогически съветник. Според 24,4% от учителите техните училища нямат нужда от назначаването на допълнителен специалист, като 22,5% смятат, че е нужно да бъде назначен психолог, а 22,5% помощник на учителите. Най-голяма разминаване между оценките на нуждите от специалисти между директори и учители е по отношение на педагогическите съветници – докато 28,3% от отговорите на директорите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

показват, че според тях има нужда от педагогически съветник, то това е така само според 10,6% от отговорите на учителите.

Нуждата и мястото на всеки един от специалистите, които може да оказва обща или допълнителна подкрепа следва да бъде оценено на ниво училище, като бъдат взети предвид както нуждите на преподавателите и преподавателския състав, така и на ръководството на училището.

Според 36,1% от родителите няма нужда да бъдат назначавани допълнителни специалисти, а близо една трета не могат да преценят дали в училището, където детето им учи има нужда от назначаването на допълнителни специалисти, които да оказват обща и допълнителна подкрепа. Основните специалисти, които според родителите има нужда да бъдат назначени са учители – 9,5% и психолози – 9,2%.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

А кои от следните специалисти има
нужда да бъдат назначени
допълнително на място във Вашето
училище:

Смятате ли, че е необходимо да бъде
назначен допълнително, на място в
училището на Вашето дете, някой от
следните специалисти:

2. Квалификацията на педагогическите специалисти и необходимост от усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Според почти 85% от директорите, техните педагогически специалисти се чувстват в голяма степен уверени в уменията си да противодействат на агресията и да въздействат върху вътрешната мотивация на учениците. Малко над 80% от директорите твърдят, че педагогическите специалисти са уверени в голяма степен в осъществяването на навременно

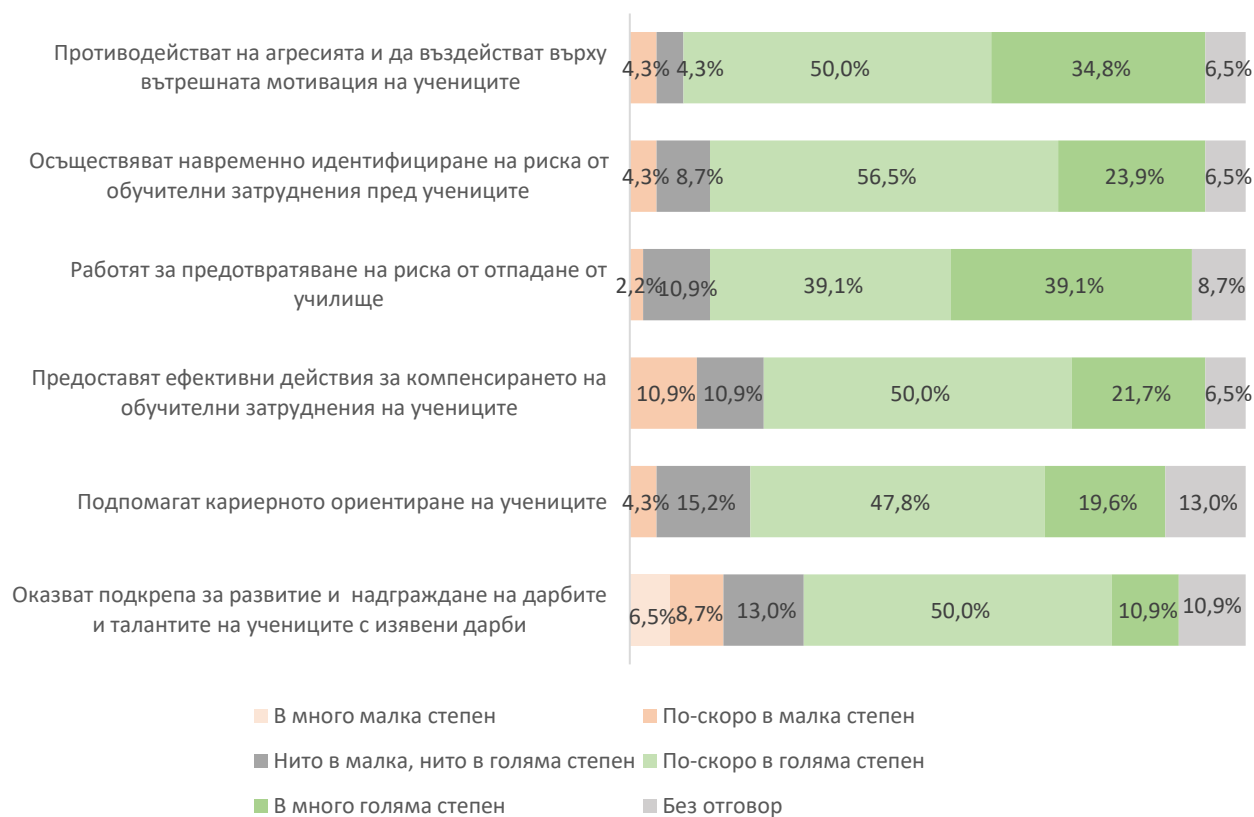
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

идентифициране на риска от обучителни затруднения пред учениците, а 78,3% работят уверено за предотвратяване на риска от отпадане от училище.

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вашия екип:
Педагогическите специалисти в моя екип се чувстват уверени в уменията си да... (Директори)

Учителите оценяват увереността си в справянето с проблемите по сходен начин с директорите. Около 80% от тях казват, че в голяма степен на увереност смятат, че могат да се справят с противодействието на агресията, 72,5% с осъществяването на навременно

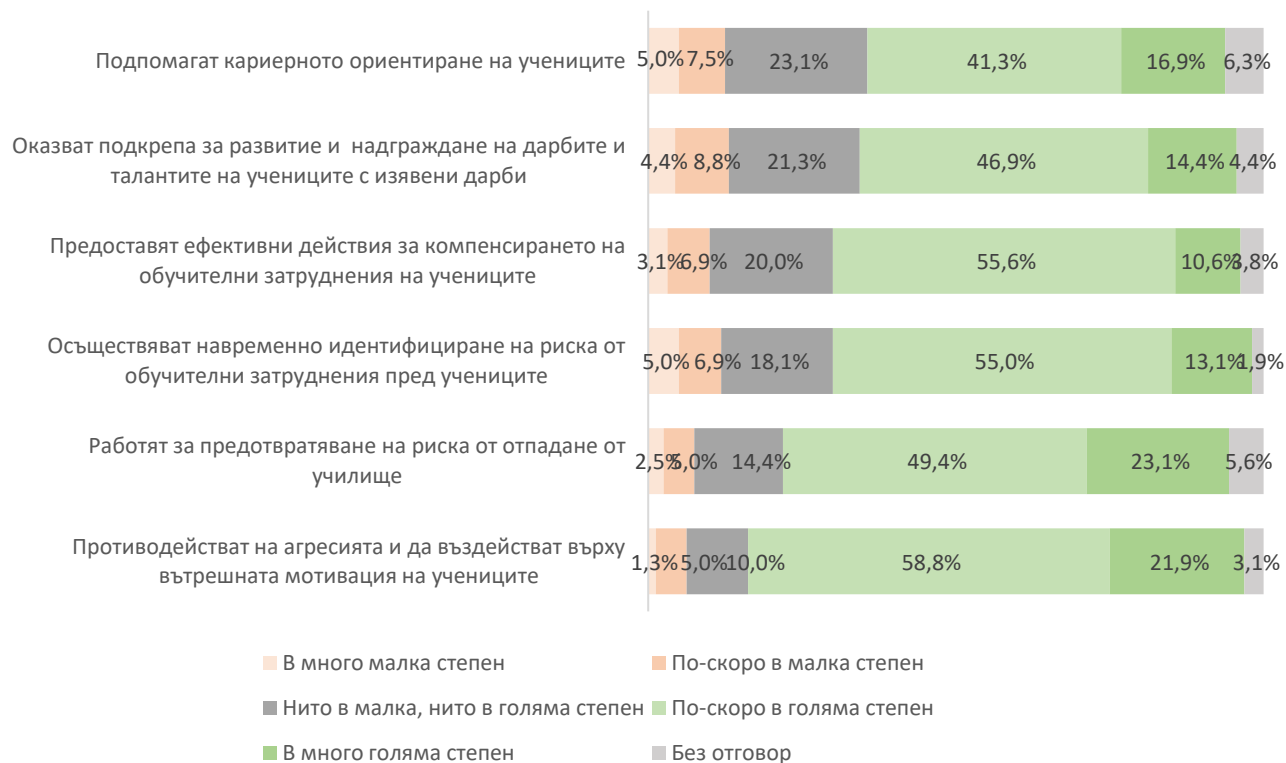
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

идентифициране на риска от обучителни затруднения, а около 68% да работят с предотвратяване на риска от отпадане от училище.

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вас: Чувствам се уверен в
умението си да... (Учители)

Родителите в по-малка степен се чувстват много уверени, че педагогическите специалисти в училищата, където учат децата им могат да се справят с различни проблеми. Около половината от всички запитани родители изразяват висока степен на увереност, че специалистите в училището могат да работят за предотвратяване на риска от отпадане от училище. Малко по-малко – 46,5% уверено смятат, че учителите могат да противодействат на агресията и да въздействат върху вътрешната мотивация на учениците. Почти толкова –

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

45,5% смятат, че учителите могат навременно да откриват риска от обучителни затруднения пред учениците.

До каква степен следните твърдения се отнасят до Вас: Чувствам се спокоен, че преподавателите на моето дете умеят да...: (Родители)

Според директорите, педагогическите специалисти в тяхното училище са във висока степен подготвени да работят по темата с превенцията на тормоза и насилието, както и мотивацията и преодоляването на проблемното поведение. Над 60% от директорите се чувстват уверени в голяма степен и в уменията на педагогическите специалисти да извършват функционална оценка на учениците и определяне на нуждата от допълнителна подкрепа, както и предотвратяването на напускането на училище и ефективното включване

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

на отпаднали ученици обратно в образователната система. Най-нисък дял от директорите се чувстват уверени в способността на педагогическите специалисти да работят с родители на ученици със специални образователни потребности, родителите на ученици с изявени дарби, както и с ученици със специални образователни потребности. Работата с родители се очертава като едно от предизвикателствата, които директорите идентифицират по отношение на педагогическите специалисти, които работят в поверените им институции.

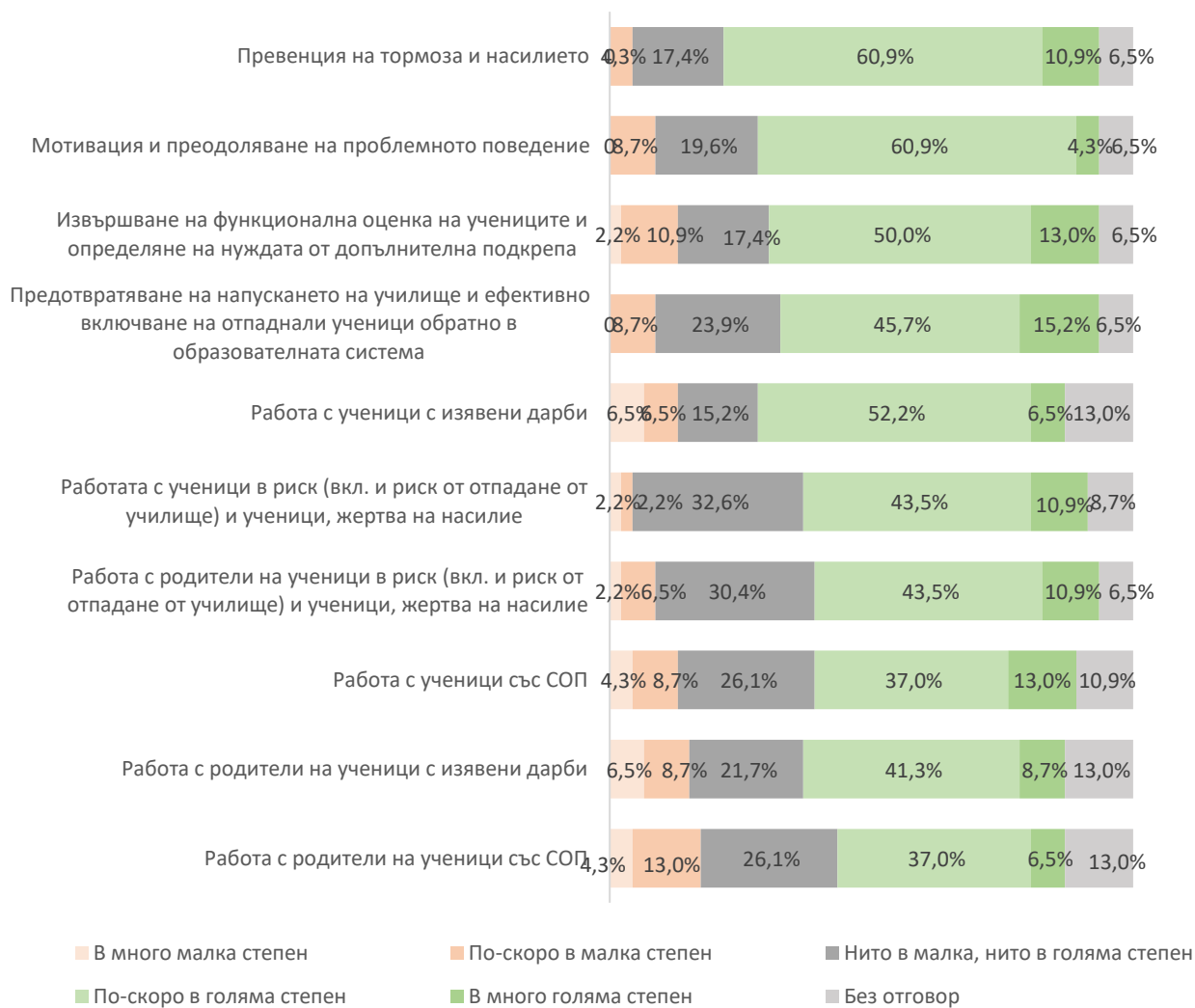

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

Доколко подготвени са педагогическите специалисти във Вашия екип по всяка от следните теми: (Директори)

Най-голям дял от учителите се чувстват във висока степен подготвени да се справят с проблеми на мотивацията и преодоляване на проблемното поведение, извършването на функционална оценка на учениците и определяне на нуждата от допълнителна подкрепа,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

следвани от превенцията на тормоза и насилието. И сред учителите най-ниска степен на увереност се изпитва по отношение на подготовката за работа с родители – родители на деца в риск, родители на деца със специални образователни потребности и родители на деца с изявени дарби. Малко над 40% от учителите се чувстват подготвени в голяма степен да работят с деца със специални образователни потребности.

Въпреки, че работата с родители е един от неформално идентифицираните дефицити в подготовката на педагогически персонал, както от страна на учителите, така и от страна на директорите, при запитване по кои от темите биха желали да получат допълнително обучение, както директори, така и учители посочват предимно други теми. Според най-голям дял отговори на директори темата за работата с ученици със специални образователни потребности излиза като най-приоритетното обучение, следвана от допълнително обучение по темата с преодоляването на проблемното поведение. За учителите преодоляването на проблемното поведение е най-желаното допълнително обучение, следвано от обучението за работа с ученици с изявени дарби и превенция на тормоза и насилието. Само 2% от директорите и 9% от учителите смятат, че педагогическите специалисти в тяхното училище нямат нужда от допълнително обучение.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

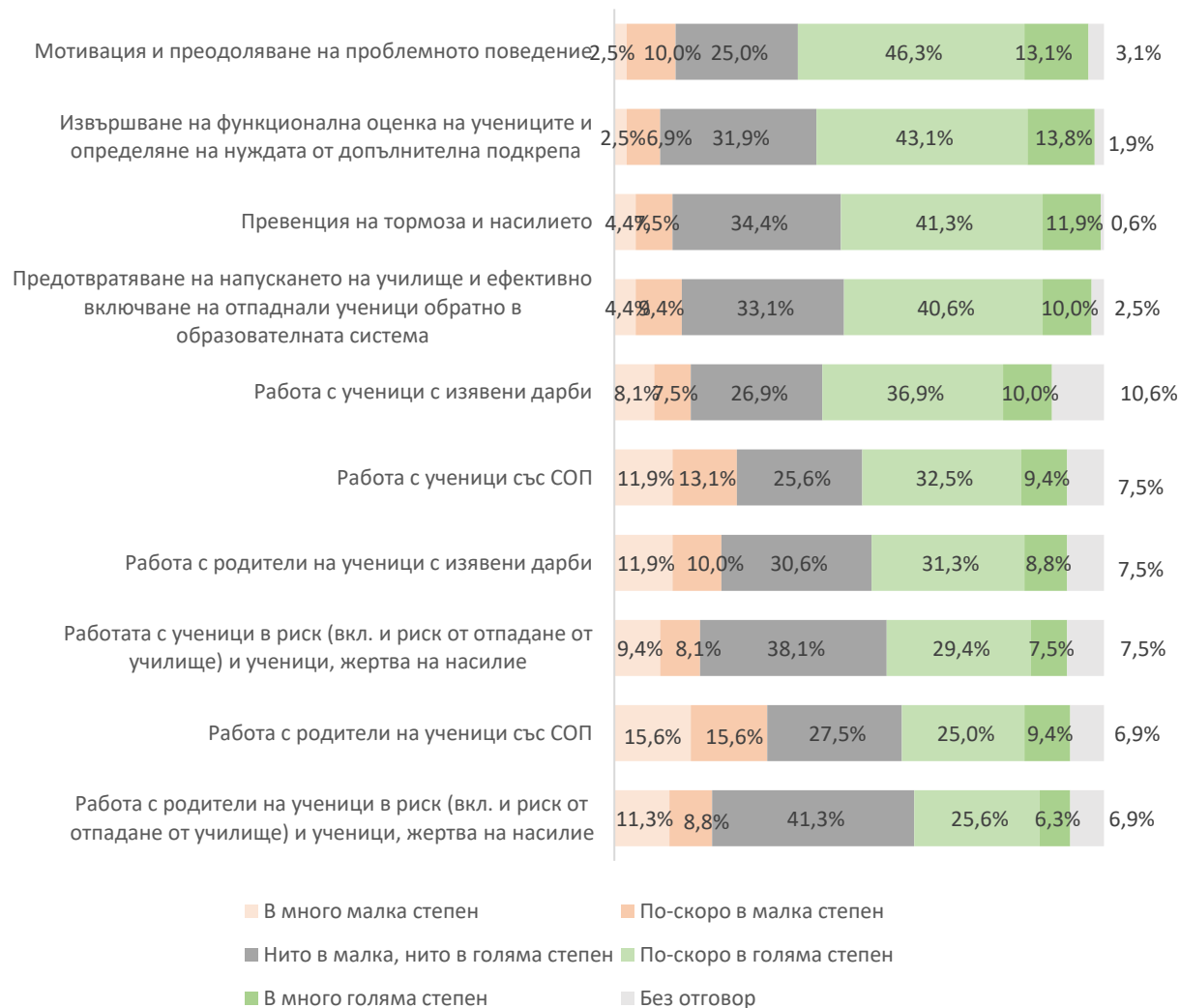

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Доколко подготвени се чувствате по всяка от следните теми: (Учители)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

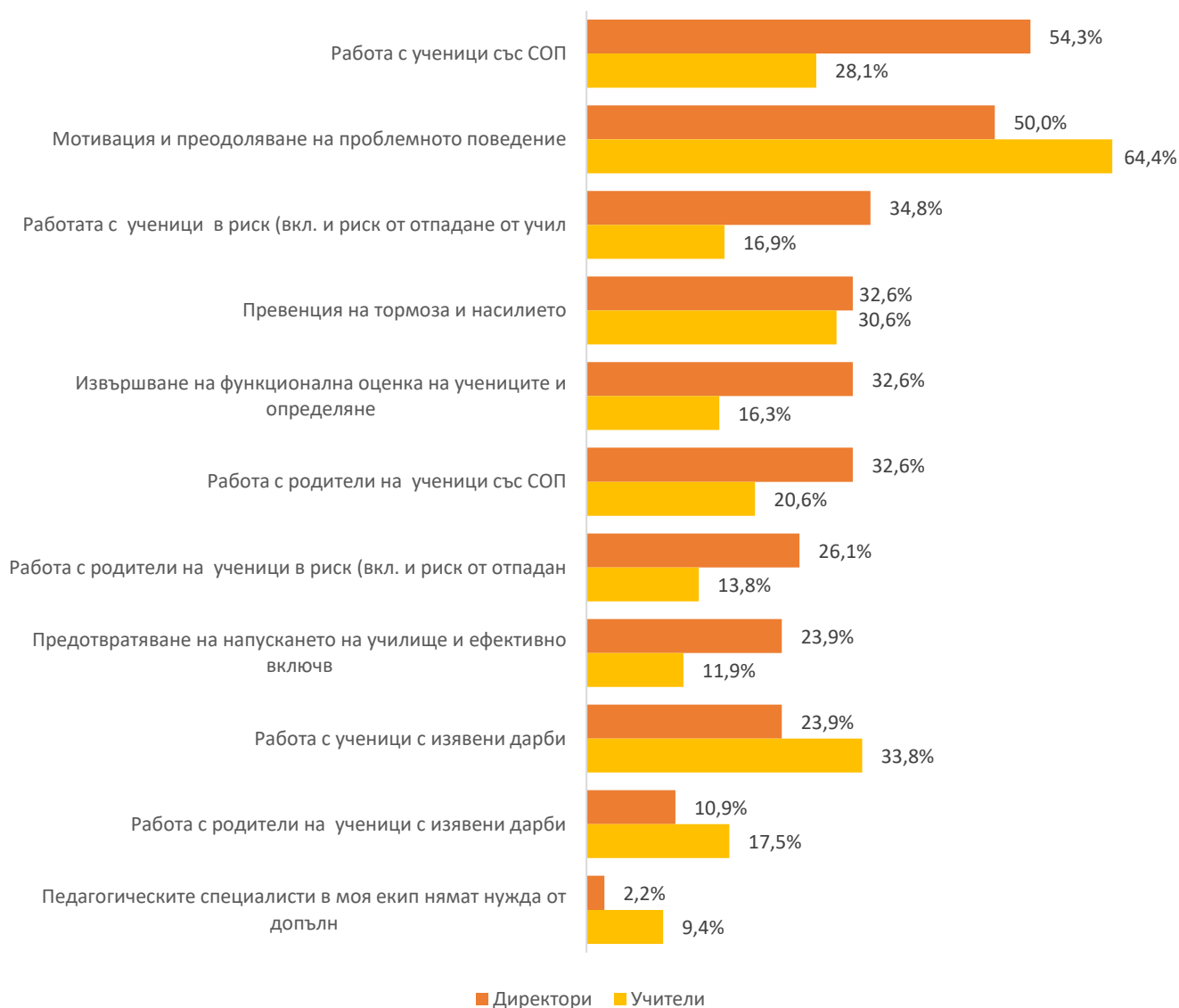

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

По кои от следните теми бихте желали да получите допълнително обучение педагогическите специалисти във Вашия екип:

Родителите смятат, че е добре учителите да получат допълнително обучение по отношение на мотивацията и преодоляването на проблемното поведение, превенцията на тормоза и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

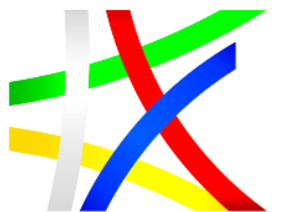

**Център за
изследване и
анализи**

насилието. За една пета от родителите, работата с деца със специални образователни потребности трябва да бъде обект на допълнително обучение за учителите, а една четвърт не могат да преценят от какво допълнително обучение се нуждаят учителите в училищата, където учат техните деца. Работата с родители, независимо от коя група също не е тема, по която повечето родители смятат, че учителите имат нужда от допълнително обучение.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

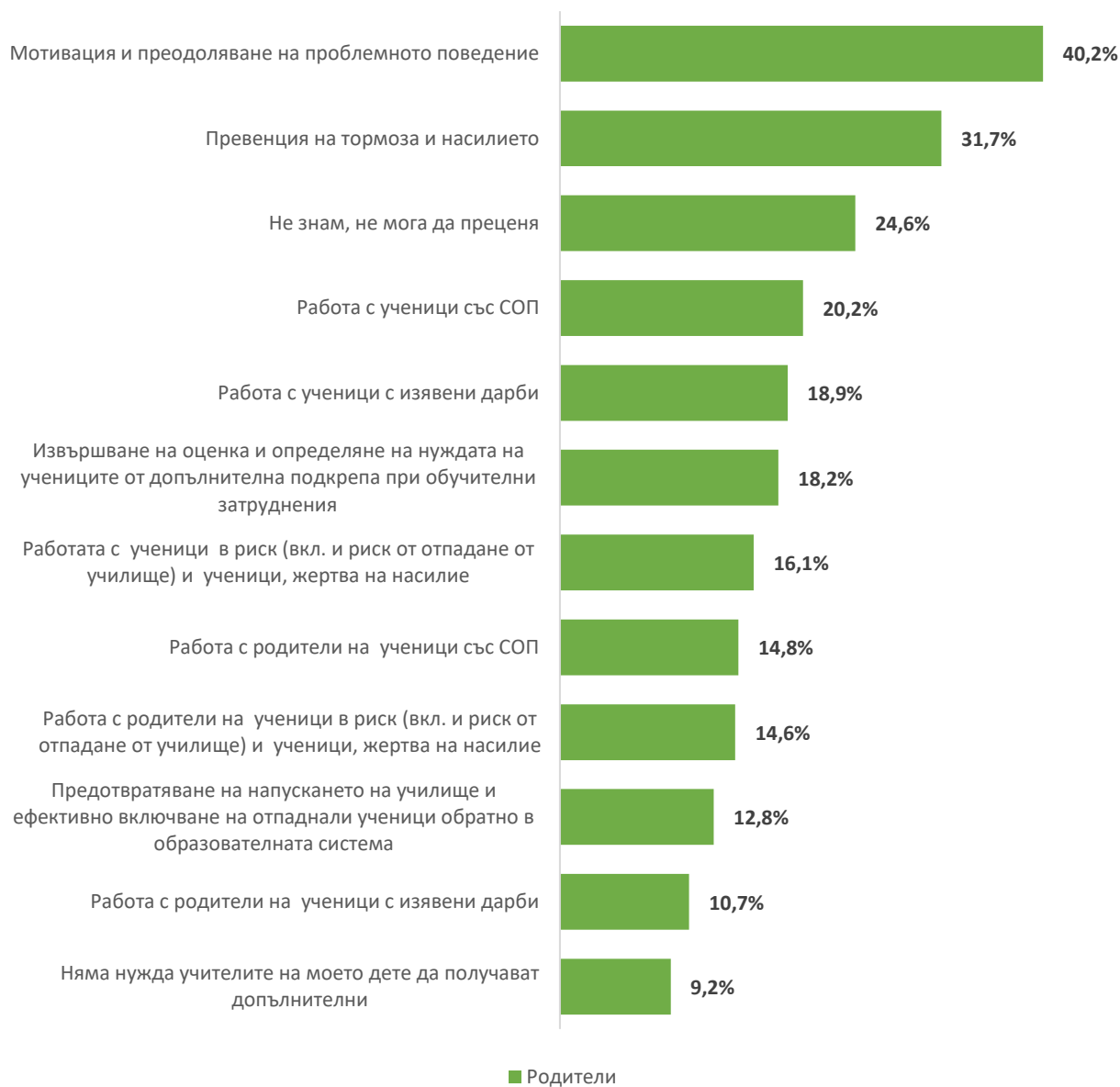

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

По кои от следните теми смятате, че би било добре учителите на Вашето дете да получат допълнително обучение: (Родители)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

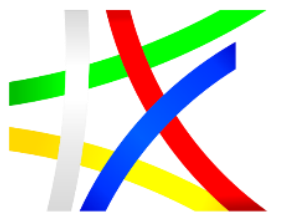
**Център за
изследване и
анализи**

3. Методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини

Директорите имат по-често взаимодействие с различни институции, в сравнение с учителите в своето училище. В изследването не е участвал директор, който да не е имал взаимодействие с регионалното управление на образованието (РУО), Отдел „Закрила на детето“, специалисти от общинските социални институции и местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Най-рядко директорите имат взаимодействие с родителите – както на ученици с изяви дарби, така и на ученици в риск или със специални образователни потребности. Най-голям дял от директорите не са имали взаимодействие с гражданския сектор. Кумулативния дял на „по-скоро добро“ и „много добро“ взаимодействие показва, че директорите са имат най-добри впечатления от работата си регионалното управление на образованието (89,1%) и Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (78,3%), както и от работата си с местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица (78,3%).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

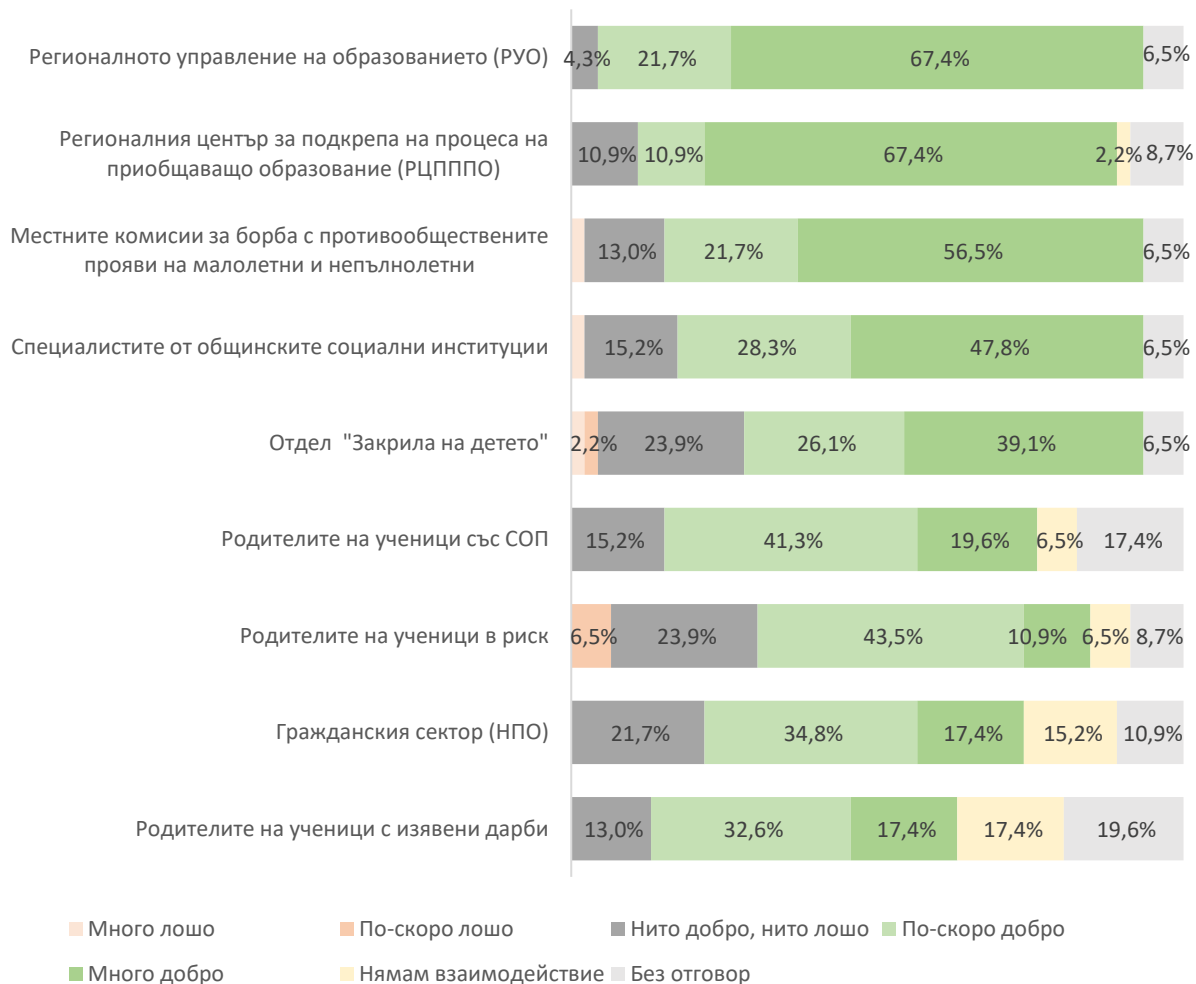

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Как бихте оценили взаимодействието си с: (Директори)

Учителите също са имали най-често взаимодействие с РУО, както и родителите на ученици с изявени дарби и родителите на деца със специални образователни потребности. В оценката си за взаимодействие с институции, кумулативният дял на „добро“ и „много добро“ взаимодействие показва, че учителите са в най-висока степен доволни от взаимодействието

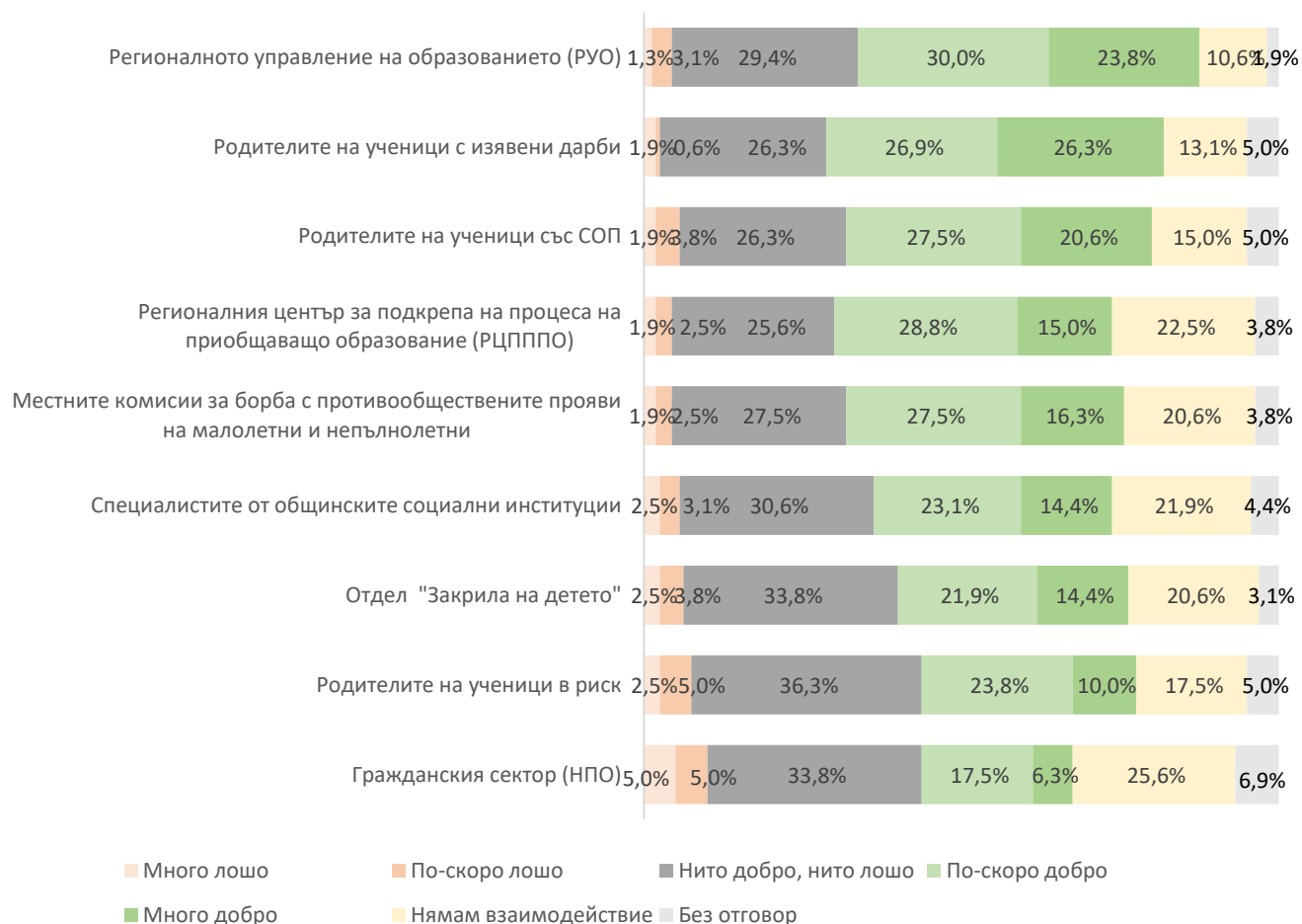
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

си с РУО (53,5%), родителите на деца с изявени дарби (53,1%), както и родителите на деца със специални образователни потребности (48,1%). В най-малка степен да удовлетворени от взаимодействието си с гражданския сектори и родителите на деца в риск.

Как бихте оценили взаимодействието си с: (Учители)

Взаимодействието с РЦПППО минава през директорите в по-голяма част от случаите, отколкото през учителите. Това е причината и една трета от учителите да не могат да кажат

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

дали училищата, в които работят са се възползвали от някоя от формите на подкрепа, които Центъра предлага. Директорите най-често са се възползвали от подкрепа за провеждане на работни съвещания с директори и педагогически съветници, разпространение на информация и материали, както и са полочвали покани за участие във форми за представяне на добри практики. В 13% от случаите, директорите заявяват, че до сега не са получавали никаква форма на подкрепа от РЦПППО.

Във връзка с взаимодействието си с РЦПППО възползвали ли сте се от някоя от следните видове подкрепа от страна на РЦПППО:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

V. Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

1. Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда и подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование).

Подобряването на физическата среда и нейното адаптиране за да бъде достъпна за всички ученици една от основните задачи на стратегията.

По оценки на учители и директори, в почти половината от запитаните училища делът на децата със специални образователни потребности (СОП) е под 5%. С над 20% са училища, в които има дял на децата със СОП между 5 и 10 %. Според учителите, има около 10% от училищата, в които няма деца със специални образователни потребности, а според оценките на директорите, това са около 20% от училищата в София – област.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

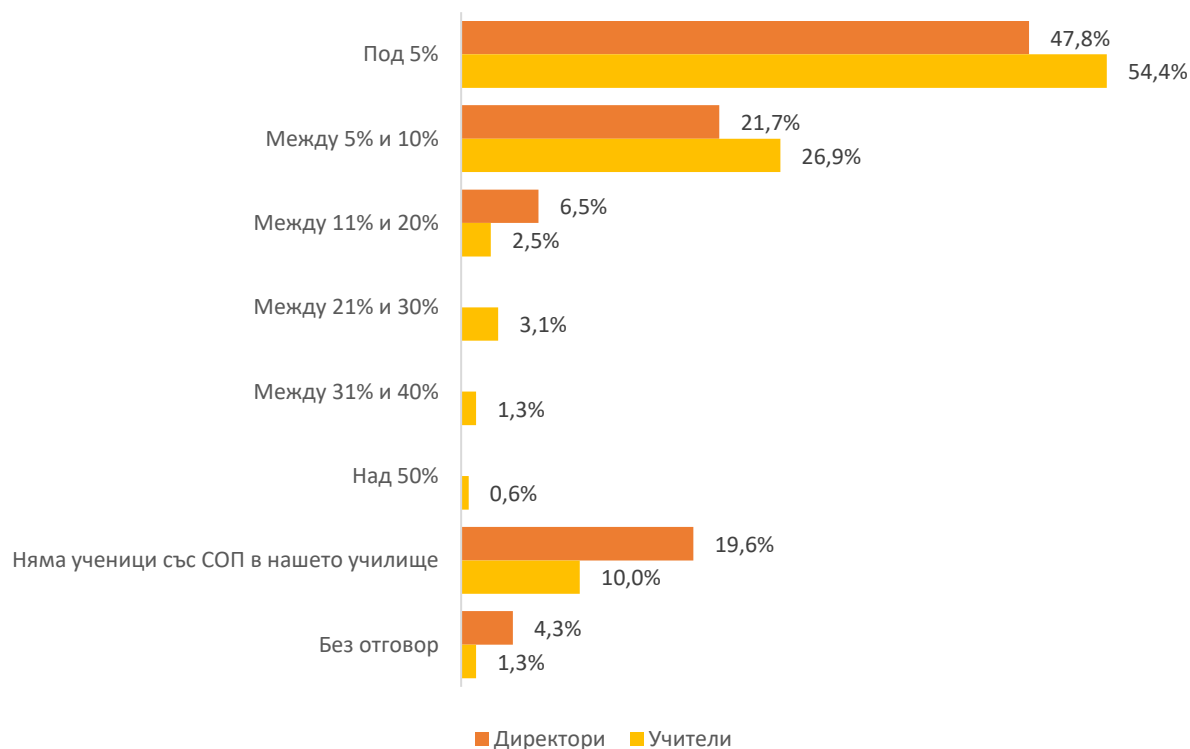

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Какъв приблизително е дялът на учениците със специални образователни потребности във Вашето училище:

Адаптирането на средата може да заеме много различни форми, като някои от тях са фокусирани около физическата достъпност на помещения – санитарни възли, детски площадки, асансьори, а други се фокусират върху спомагането на образователните постижения – кабинети, материали и ресурси и др.

Според изследването, най-голям дял от училищата в София – област разполагат с кабинет за ресурсно подпомагане. Около една трета (по оценки на директори и учители) разполагат с съоръжения за достъпност на входовете, както и (по оценки на учителите) около една трета от училищата разполагат с разнообразни дидактически материали за ресурсно

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

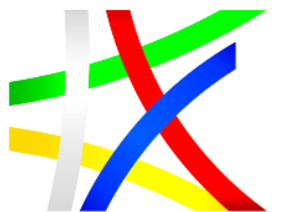
подпомагане. Най-малък дял училища разполагат с високотехнологична техника за работа с невербални ученици и ученици с множество увреждания, специализирани зали за терапия на ученици със сензорно-интегративна дисфункция, както и достъп за обслужване на ученици с увреждания в останалите помещения на училището като библиотеки и друго административни зали).

А с кои от следните условия на средата разполага към момента Вашето училище:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Според родителите на деца със специални образователни потребности основното, от което може да се възползва детето им в училище е ресурсно подпомагане, както и учители, подготвени по подходящи методики за преподаване на ученици със СОП. Под една пета от родителите казват, че в училището на детето им има достъпна архитектурна среда, както и специализирано оборудване за работа с ученици със СОП.

От какви условия на средата може да се ползва Вашето дете в своето училище: (Родители на деца със СОП)

Над половината директори смятат, че тяхното училище има нужда от обогатяване на дидактичните материали за ресурсно подпомагане и организиране на работни кътове за индивидуална работа. Близко 35% от директорите смятат, че училището им има нужда от изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата, както и изграждане на адаптирани санитарни възли за ученици със СОП. Около 11% от директорите смятат, че училището им има нужда от осигуряване на достъп за обслужване на ученици с увреждания.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Над 40% от родителите на ученици не могат да преценят от какъв тип подобрения на средата се нуждае училището на тяхното дете, а 25% смятат, че не се нуждае от никакви подобрения. Сред родителите, които смятат, че училището на детето им има нужда от подобрения, най-голям е дялът на онези, които разпознават нуждата от изграждане на рампи, асансьори и други съоръжения (17,6%), както и изграждането на детски площадки и съоръжения за игра на учениците с увреждания (11%).

От кои от следните подобрения на средата би имало нужда Вашето училище:

2. Трудности и постигнати успехи при работата с деца със СОП

Основната трудност, която учителите в училищата в София- област срещат във връзка с преподаването на деца със специални образователни потребности е голямото внимание, което преподаването на дете със СОП изисква от страна на учителя. Това прави процеса по

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

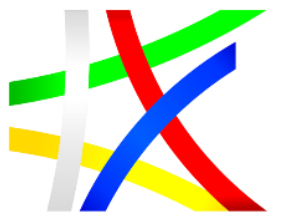
**Център за
изследване и
анализи**

преподаване в час по-сложен за самите учители. Учениците със специални образователни потребности по-трудно възприемат материала и имат нужда от повече внимание. Допълнителен проблем, който учителите идентифицират е свързан с това, че присъствието на дете със СОП води до проблеми с дисциплината, вероятно поради нужда да се обърне повече внимание на детето със СОП, което води до загубата на дисциплина в останала част от класа. Допълнителен проблем се явява големия брой ученици в клас, което пречи на преподавателите да обърнат индивидуално внимание на учениците.

От друга страна, директорите смятат, че основните трудности във връзка с обучението на ученици със специални образователни потребности в тяхното училище са както нуждата от по-засилено внимание от страна на учителите към децата със СОП, така и липсата на достатъчна подготовка на педагогическите специалисти за работа с ученици със СОП.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

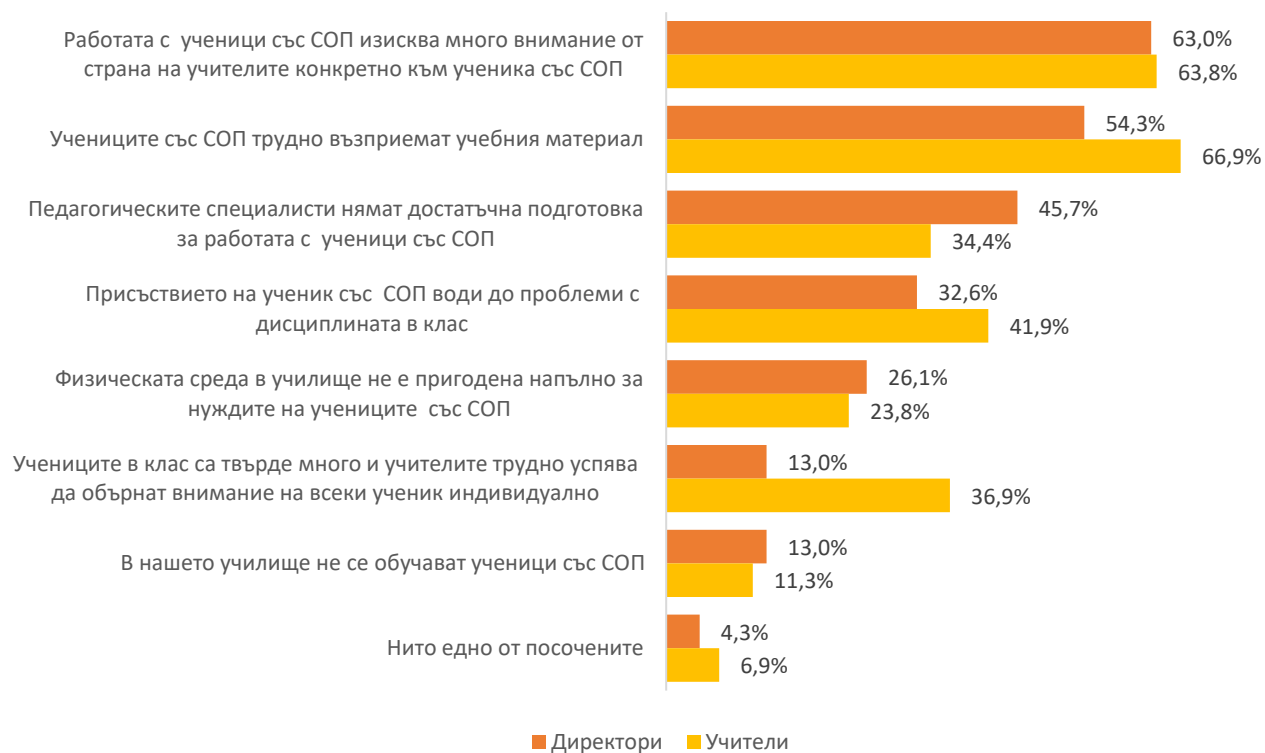

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Какви трудности срещате във връзка с обучението на ученици със специални образователни потребности във Вашето училище:

Най-голям дял родители са съгласни с твърдението, че работата с ученици със специални образователни потребности изисква много внимание от страна на учителите конкретно към ученика със СОП, както и че физическата страна в училище не е напълно пригодена за нуждите на ученици със специални образователни потребности. В най-малка степен родителите смятат, че присъствието на ученик със СОП води до проблеми с дисциплината.

С оглед на това, че директорите обикновено са заети с ръководството на училището, учителите са заети с работата с ученици, а родителите по-често не са активна част от учебния

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

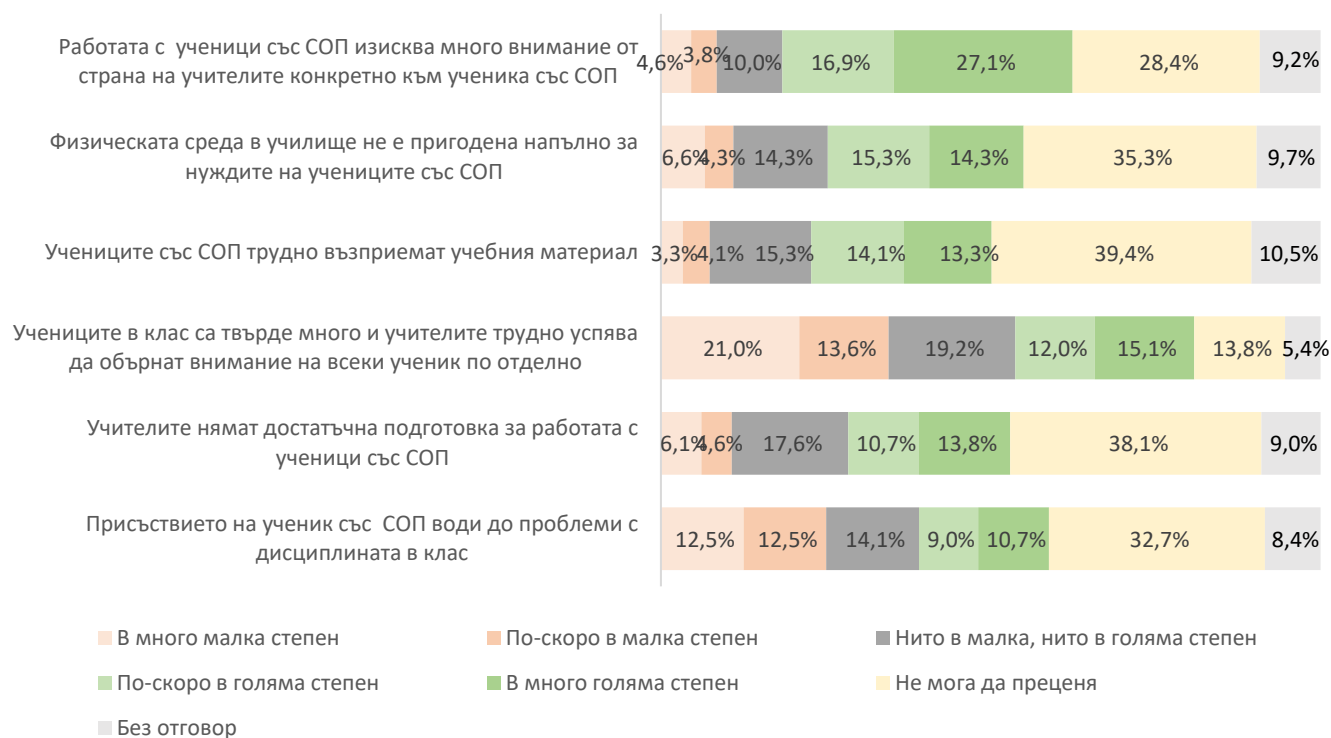
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

процес, се наблюдават разминавания по отношение на идентифицираните трудности и нужди.

До каква степен бихте се съгласили със следните твърдения: (Родители)

Най-голям дял от директорите разпознават наличието на значими резултати от страна на учениците със специални образователни потребности, когато ученикът получава допълнителна подкрепа от страна на специалист – ресурсен учител, логопед, психолог. Половината от директорите регистрират значими резултати и когато ученикът работи с подходящите дидактически материали. Работата на родителите на ученика в къщи не се

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

смята за фактор, който спомага постигането на значими резултати от страна на ученика със специални образователни потребности, както и работата в редовни часове, но с подходящи техника за усвояване на учебния материал.

Какви бихте казали, че са демонстрираните резултати от страна на учениците със СОП, когато: (Директори)

Сходно на директорите мнение изразяват и учителите, според които значими резултати се постигат от ученици със специални образователни потребности, когато им се окаже допълнителна подкрепа от страна на специалист и с подходящите дидактически материали. Учителите в по-голяма степен от директорите смятат, че работата с ученика със СОП в рамките на редовните часове чрез подходящи техники води до незначителни резултати.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Какви бихте казали, че са демонстрираните резултати от страна на учениците със СОП, когато: (Учители)

Най-голям дял от родителите твърдят, че са наблюдавали значителни резултати по отношение на постиженията на ученици със специални образователни потребности, когато родителите работят допълнително с ученика, както и когато ученикът работи допълнително със специалист. Родителите, за разлика от учители и директори, в много по-голяма степен не могат да преценят коя форма на допълнителна подкрепа води до по-значими резултати и вероятно затова и дела на родители, които смятат, че някоя от формите на допълнителна подкрепа не дава значими резултати е малък.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

Какви според Вас биха били демонстрираните резултати от страна на учениците със СОП, когато: (Родители)

3. Организиране на необходимите разумни улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (чл. 109 от Наредба за приобщаващото образование).

Най-голям дял от родителите на деца със СОП не се чувстват информирани по отношение на улесненията, които децата им могат да ползват по време на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити. От онези, които са запознати 27,3% посочват, че са запознати до известна степен, като нито един родител не е посочил, че е запознат в голяма степен с възможните улеснения.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

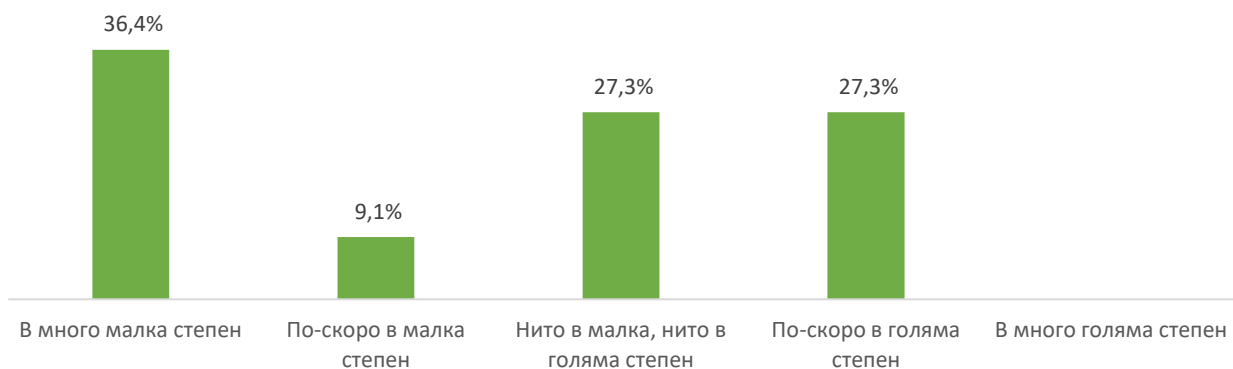

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

До каква степен се чувствате информирани по следните теми: Улесненията, които ученици със СОП могат да ползват по време на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити (Родители на деца със СОП)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

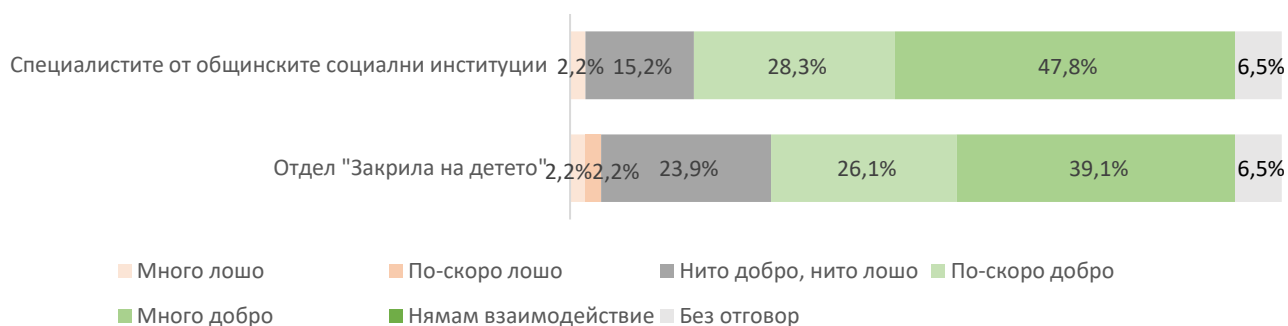
Център за
изследване и
анализи

VI. Постигане устойчивост на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между **институциите**, за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика. Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от Софийска област (2020-2022)

1. Взаимодействие с Отдел "Закрила на детето" и специалисти от общинските социални институции

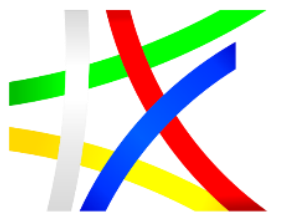
Директорите по-често са в контакт с различни институции и като такива, сред тях няма такива, които да не са имали взаимодействие както с отдел „Закрила на детето“, така и с специалисти от общинските социални институции. Директорите споделят за по-скоро положителен свой опит в работата и с двете звена, като по-често взаимодействие с специалистите от общинските социални институции е оценено по-високо от взаимодействието с отдел „Закрила на детето“

Как бихте оценили взаимодействието си с: (Директори)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

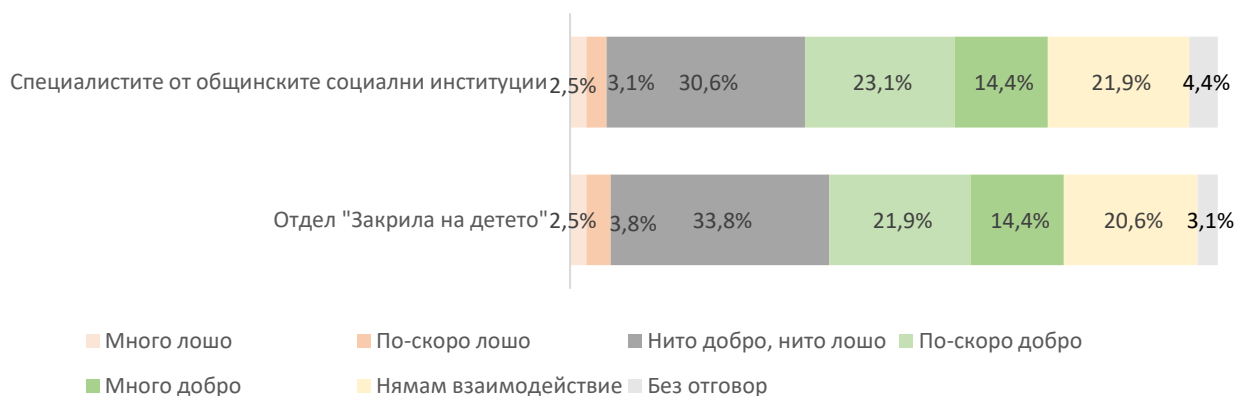
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

Една пета от учителите споделят, че нямат взаимодействие със специалисти от общинските социални институции, както и Отдел „Закрила на детето“, а друга една трета от учителите не могат дадат нито положителна, нито отрицателна оценка за взаимодействието, което са имали със съответните институции. В еднаква степен учителите изразяват положително мнение за работата си със специалистите от общинските социални институции (37,5% кумулативен дял⁵) и отдел „Закрила на детето“ (36,3% кумулативен дял⁶)

Как бихте оценили взаимодействието си с: (Учители)

2. Регулярна и ефективна работа на образователните институции с родителите на деца с обучителни трудности, специални образователни потребности и с изявени дарби

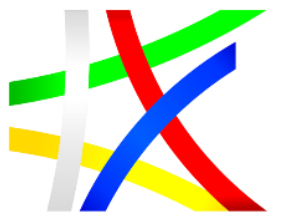
Като институция, училищата работят както със своите институционални партньори, така и с учениците и техните родители. Директорите и учителите в училища в София – област споделят, че в 70% от тях се осъществява работа с родители на деца със специални

⁵ Кумулативния дял е пресметнат като е направен сбор между отговорите „по-скоро добро“ и „много добро“

⁶ Кумулативния дял е пресметнат като е направен сбор между отговорите „по-скоро добро“ и „много добро“

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

образователни потребности. Според 39% от директорите и 32% от учителите се работи и с родители на деца в риск. Близко една трета от учителите свидетелстват, че работят с родители на ученици, които срещат трудности при овладяването на български език.

Във Вашето училище към момента осъществява ли се работа с:

При оценката на работата с родители на различни групи ученици, директорите на училища дават предимно положителни и неутрални оценки, докато при учителите има, макар и нисък, процент на негативни оценки по отношение на взаимодействието с родители. Най-голям дял директори са доволни от работата си с родители с деца със специални образователни потребности (60,9% кумулативен дял), следвани от взаимодействието с родители на деца в риск (54,3% кумулативен дял). При учителите се наблюдава най-голям дял положително оценено взаимодействие при родителите с деца с изявени дарби (53,1% кумулативен дял), следвани от родителите на деца със специални образователни потребности (48,1% кумулативен дял).

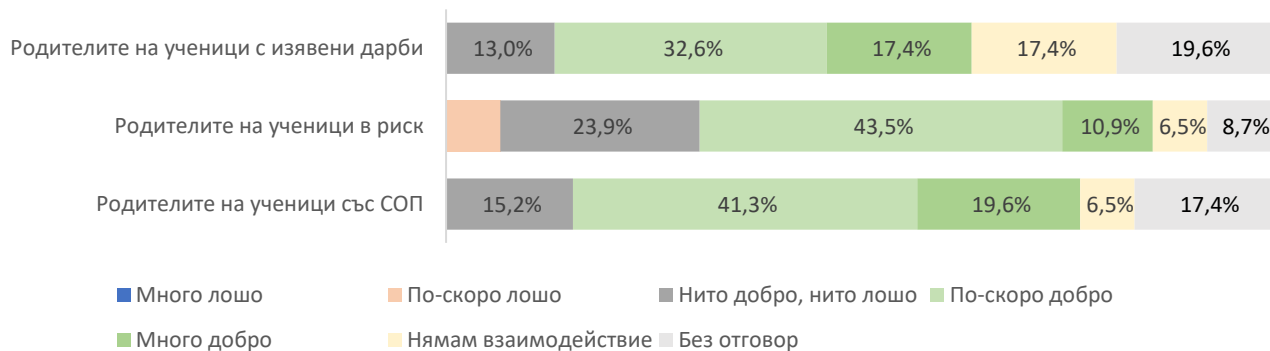

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

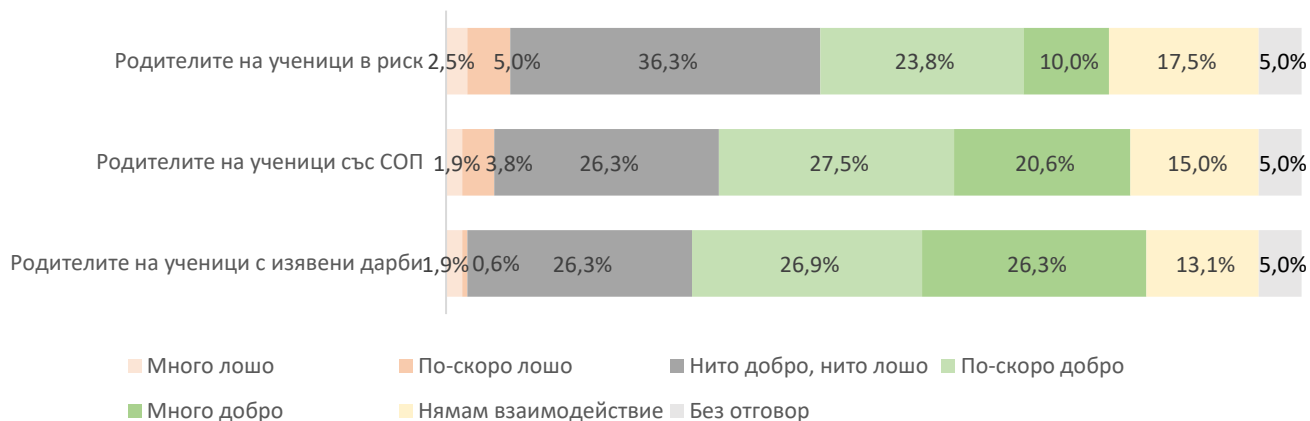

Център за
изследване и
анализи

Как бихте оценили взаимодействието си с: (Директори)

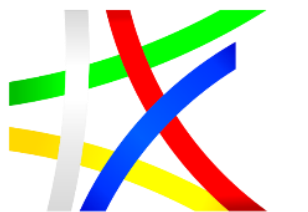
Как бихте оценили взаимодействието си с: (Учители)

Най-голям дял от директорите смятат, че педагогическите специалисти в тяхното училище са в подготвени в голяма степен за работа с родителите на ученици в риск, както и работа с родители на ученици с изявени дарби. Това обаче свидетелстват по-малко от 60% от директорите. По-малък от 50% е дялът на онези директори, които смятат, че педагогическите специалисти в тяхното училище са подготвени за работа с родители на деца със специални образователни потребности.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

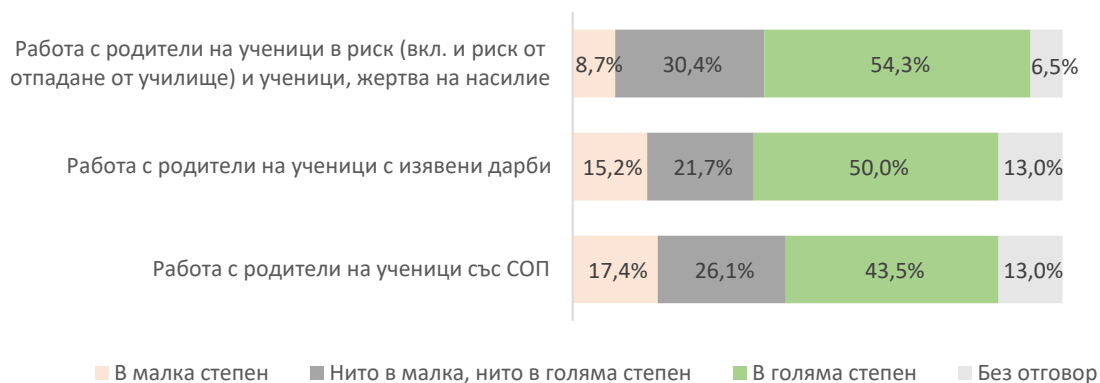

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

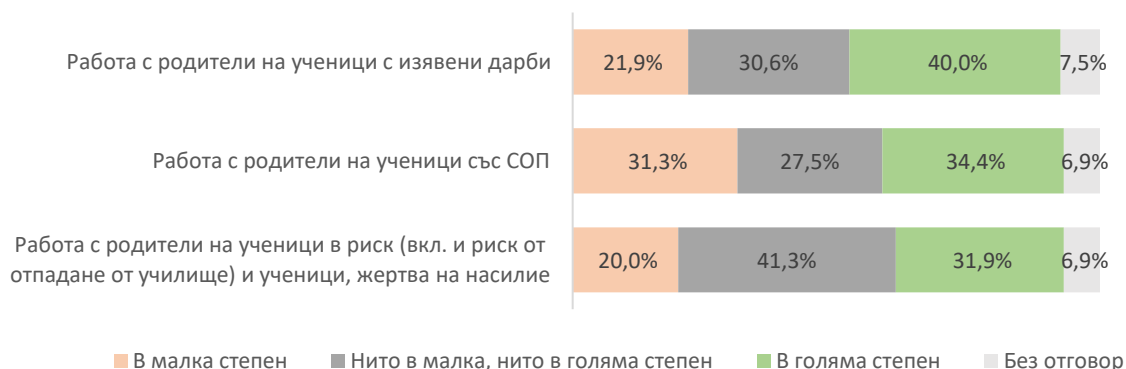
Център за
изследване и
анализи

Доколко подготвени са педагогическите специалисти във Вашия екип по всяка от следните теми: (Директори)

Най-голям дял от учителите се чувстват подготвени да работят с родители на ученици с изявени дарби, а в най-малка степен се чувстват подготвени да работят с родители на ученици със специални образователни потребности.

Доколко подготвени са педагогическите специалисти във Вашия екип по всяка от следните теми: (Учители)

Най-голям дял от директорите смятат, че е добре педагогическия им персонал да мине през допълнително обучение за работа с родители на деца със СОП, което отговаря и на нуждите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

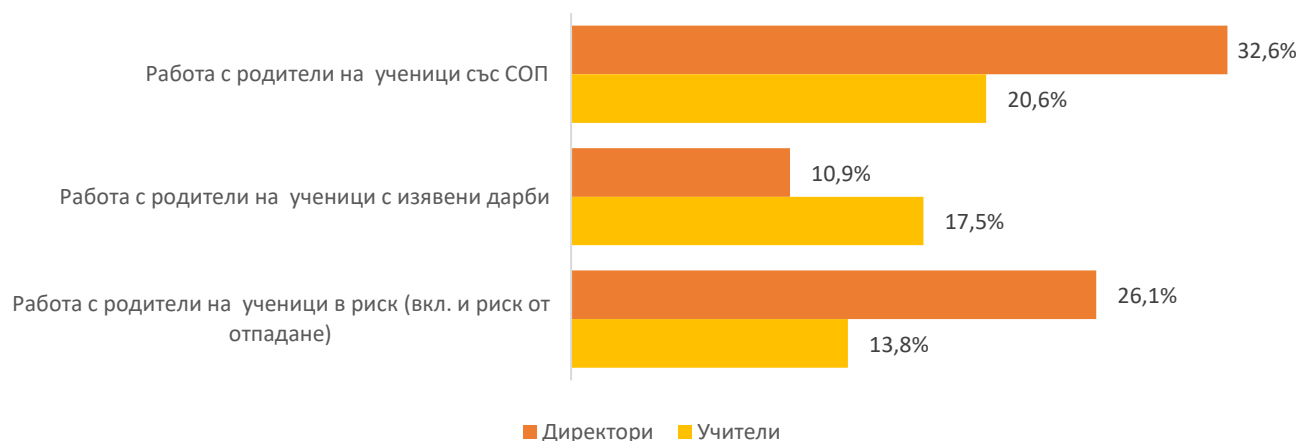
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

на учителите, тъй като 31,3% от тях споделят, че в малко степен се чувстват подготвени за работа с тази група родители. По отношение на работата с родители на деца в риск, малко над една четвърт от директорите смятат, че педагогическите специалисти имат нужда от таква допълнително обучение. Сред учителите се наблюдава по-висок дял на онези, които смятат, че има нужда от допълнително обучение за работа с родители на деца с изявени дарби (17,5%), в сравнение с работата с родители на деца в риск (13,8%).

По кои от следните теми бихте желали да получите допълнително обучение педагогическите специалисти във Вашия екип:

В около една трета от училищата се провеждат срещи с родители с цел повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес и възможностите за преодоляването им, а в една четвърт се провеждат срещи с родители на ученици без СОП с цел преодоляване на предразсъдъци по отношение на съвместното обучение с ученици със СОП. Според родителите това се случва в по-малко от 10% от всички училища.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

Малко над една трета от родителите споделят, че в тяхното училище се осъществява допълнителна индивидуална работа с педагогическите специалисти за развитие и надграждане на изявените дарби. Едновременно с това, под една пета от всички родители се чувстват информирани по теми свързани с институции, специалисти, форми (конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове), насочващи към развитие на дарби и таланти, затруднения в образователния процес и възможности за преодоляването им, специални образователни потребности и приобщаващо образование.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

VII. Постигане устойчивост на обществената информираност и чувствителност, относно целите и принципите на приобщаващото образование.

1. Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности.

В една четвърт от училищата в София – област са били провеждани дейности, насочени към повишаване на информираността относно целите и принципите на приобщаващото образование. Според една пета от директорите са били провеждани форуми, празници и други дейности насочени към преодоляване на предразсъдъците по отношение на учениците със специални образователни потребности. В почти толкова са провеждани и дейности, свързани с темата за етническата идентичност и толерантност. Сред родителите делът на онези, които са запознати с дейностите, насочени към повишаване на обществената информираност по отношение на целите и принципите на приобщаващото образование, както и с форумите и празниците насочени към преодоляване на предразсъдъците към деца със СОП и тези за етническа идентичност и толерантност е по-малък от заявените от директори и учители дейности.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

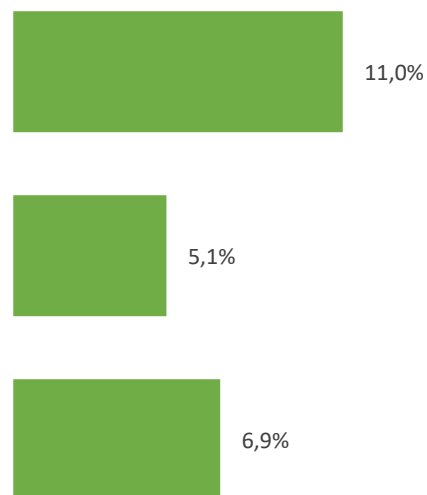

Център за
изследване и
анализи

Във Вашето училище или на територията на
общината, в която е разположено то,
провеждали ли са се: (Директори и Учители)

Във Вашето училище или на
територията на общината, в
която е разположено то,
провеждали ли са се:
(Родители)

- Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампания, партньорски проекти.

Най-малък дял от директорите са имали взаимодействие с гражданския сектор, в сравнение с други институции. Учителите също не са група, която често има взаимоотношения с гражданския сектор. Данните показват ниска степен на сътрудничество. Когато го има, то е

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

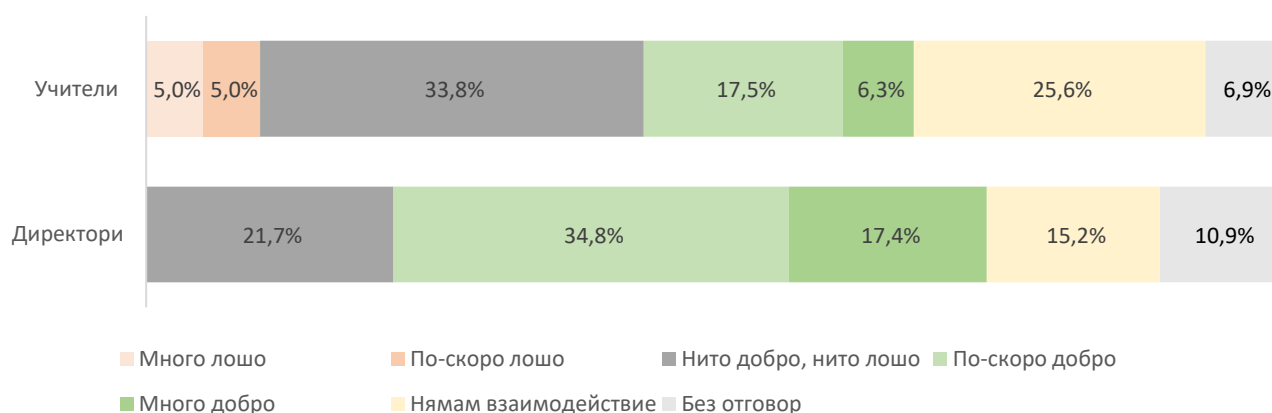
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Център за
изследване и
анализи

положително оценено от директори и учители, но в повечето случаи предизвикателството е осъществяването на самото сътрудничество.

Как бихте оценили взаимодействието си с: Гражданския сектор (НПО)

3. Информираност на родителите по теми, свързани с общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие

Родителите на учениците в София – област имат ниско ниво на информираност по теми свързани със специалните образователни потребности, приобщаващото образование, както и както какви затруднения в образователния процес има, както и възможностите за преодоляването им. Най-голям дял от родителите са информирани по темите за изискванията на Наредбата за приобщаващо образование, реда и условията за прием на ученици след 7-ми клас, както и професиите и профилите, които се изучават в приемащите след 7-ми клас училища.

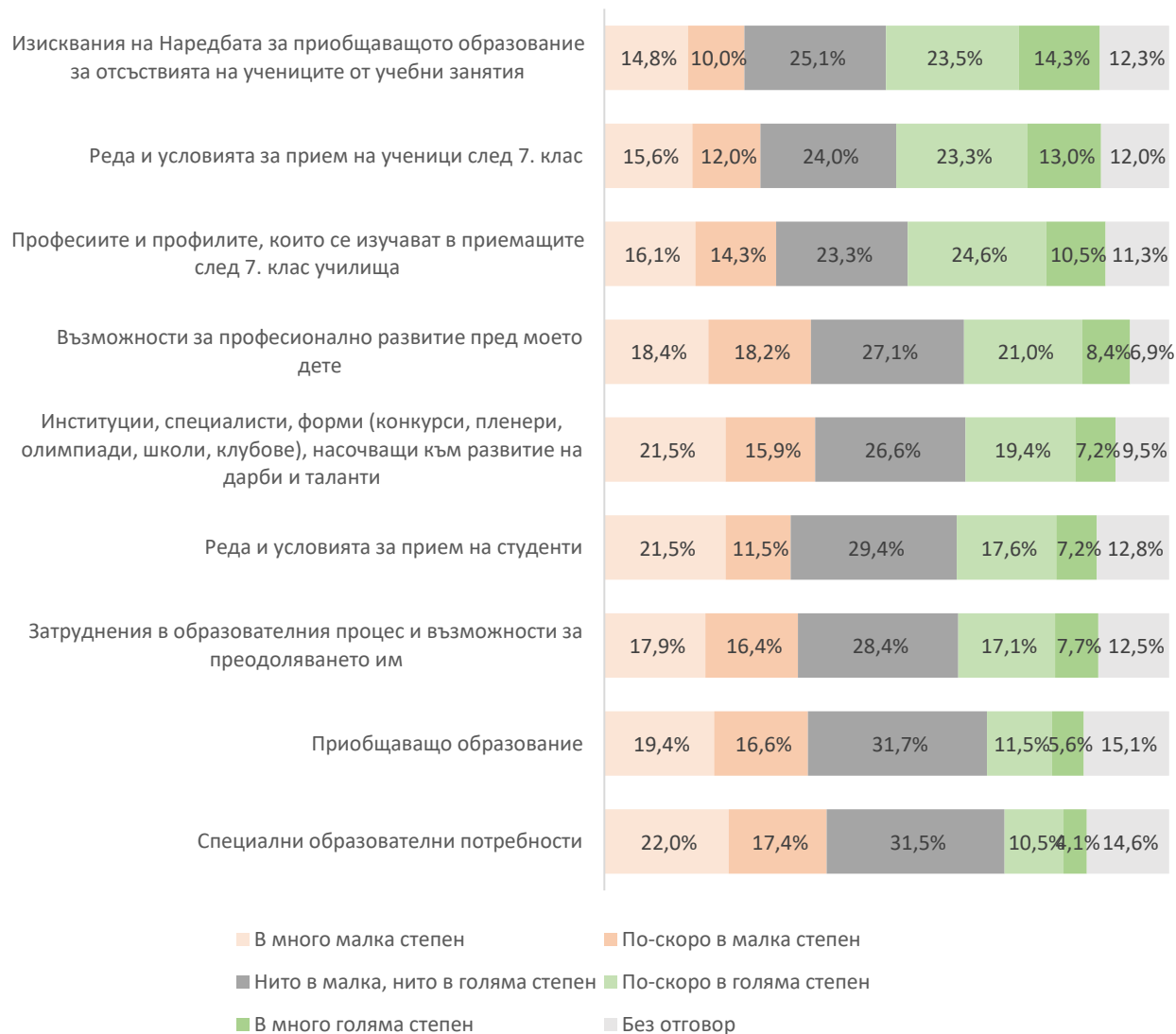

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

До каква степен се чувствате информирани по следните теми:

От родителите на деца със специални образователни потребности, по-малко от една трета (27,3%) са запознати в по-голяма степен с възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Център за
изследване и
анализи**

след 7. и 10. клас, както и с улесненията, които ученици със СОП могат да ползват по време на национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити. Сред родителите, чиито деца с образователни потребности класовете между 5. клас и 12. клас процентът на информираност и по двете теми става 37,5%.